

საქართველოს სახელით
საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო
მეორე კოლეგია

გადაწყვეტილება

№2/3/406,408

ქ. ბათუმი, 2008 წლის 30 ოქტომბერი

კოლეგიის შემადგენლობა:

ბესიკ ლოლაძე – სხდომის თავმჯდომარე

ოთარ სიჭინავა – წევრი

ლალი ფაფიაშვილი - წევრი

ჯონი ხეცურიანი – წევრი, მომხსენებელი მოსამართლე

სხდომის მდივანი: დარეჯან ჩალიგავა

საქმის დასახელება: საქართველოს სახალხო დამცველი და საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ

დავის საბანი: 1. №406 კონსტიტუციურ სარჩელზე – საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ნ“ ქვეპუნქტის, 101-ე მუხლის მე-7 ნაწილის და 122-ე მუხლის კონსტიტუციურობა საქართველოს კონსტიტუციის 24-ე მუხლის პირველ და მე-4 პუნქტებთან და 41-ე მუხლთან მიმართებით. 2. №408 კონსტიტუციურ სარჩელზე – საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ნ“ ქვეპუნქტის, 101-ე მუხლის მე-7 ნაწილის და 122-ე მუხლის კონსტიტუციურობა საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველ პუნქტთან მიმართებით

საქმის განხილვის მონაწილენი: მოსარჩელის, საქართველოს სახალხო დამცველის წარმომადგენლები გიორგი მშვენიერაძე, თამარ ჭარბაძე და ვახტანგ მენაბდე; მოსარჩელის, საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის წარმომადგენლები თამარ ხიდაშელი და თამარ კორძაია; მოპასუხის, საქართველოს პარლამენტის წარმომადგენლები ბათარ ჩანქსელიანი და ლევან კასრაძე; სპეციალისტები: საქართველოს

ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის იურიდიული სამმართველოს უფროსი მამუკა ბარათაშვილი და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს იურიდიული დეპარტამენტის კონსულტანტი მურთაზ ქავზინაძე

I

1. საქართველოს სახალხო დამცველმა საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს კონსტიტუციური სარჩელით მომართა 2006 წლის 29 სექტემბერს. კონსტიტუციური სარჩელი საკონსტიტუციო სასამართლოში დარეგისტრირდა 406-ე ნომრით. საკონსტიტუციო სასამართლოს თავმჯდომარემ 2006 წლის 26 ოქტომბრის რეზოლუციით №406 კონსტიტუციური სარჩელი, არსებითად განსახილველად მიღების საკითხის გადაწყვეტის მიზნით, გადასცა საკონსტიტუციო სასამართლოს მეორე კოლეგიას. საკონსტიტუციო სასამართლოს მეორე კოლეგიამ, 2006 წლის 29 ნოემბრის №2/11/406 საოქმო ჩანაწერით, №406 კონსტიტუციური სარჩელი არსებითად განსახილველად მიიღო სასარჩელო მოთხოვნის იმ ნაწილში, რომელიც შეეხება საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ნ“ ქვეპუნქტის, 101-ე მუხლის მე-7 ნაწილის და 122-ე მუხლის კონსტიტუციურობას საქართველოს კონსტიტუციის 24-ე მუხლის პირველ და მე-4 პუნქტებთან და 41-ე მუხლთან მიმართებით.

2. 2006 წლის 1 ნოემბერს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს კონსტიტუციური სარჩელით მომართა საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციამ. კონსტიტუციური სარჩელის რეგისტრაციის ნომერია 408. 2006 წლის 8 ნოემბერს საკონსტიტუციო სასამართლოს თავმჯდომარის რეზოლუციით №408 კონსტიტუციური სარჩელი, არსებითად განსახილველად მიღებისა და №406 კონსტიტუციურ სარჩელთან გაერთიანების საკითხის გადაწყვეტისათვის, გადმოეცა საკონსტიტუციო სასამართლოს მეორე კოლეგიას. 2006 წლის 4 დეკემბერს საკონსტიტუციო სასამართლოს მეორე კოლეგიამ მიიღო №2/12/408 საოქმო ჩანაწერი. საოქმო ჩანაწერით №408 კონსტიტუციური სარჩელი არსებითად განსახილველად მიღებულ იქნა სასარჩელო მოთხოვნის იმ ნაწილში, რომელიც შეეხება საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ნ“ ქვეპუნქტის, 101-ე მუხლის მე-7 ნაწილის და 122-ე მუხლის კონსტიტუციურობას საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველ პუნქტთან მიმართებით. ამავედროულად, №406 და №408 კონსტიტუციური სარჩელები გაერთიანდა ერთ საქმედ - „საქართველოს სახალხო დამცველი და საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“.

3. საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 39-ე მუხლით დადგენილია გადასახადის გადამხდელთა უფლებები. კონსტიტუციური სარჩელების მიხედვით, სადავოა ამ მუხლის პირველი ნაწილის „ნ“ ქვეპუნქტი. გასაჩივრებული ნორმის შესაბამისად, გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს საგადასახადო ორგანოებსა და მათ თანამდებობის პირებს მოსთხოვოს საგადასახადო საიდუმლოების დაცვა.

4. სადავო ნორმის, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 101-ე მუხლის მე-7 ნაწილის თანახმად, გადასახადის გადამხდელის აღრიცხვაზე აყვანის მომენტიდან გადასახადის გადამხდელის შესახებ იდენტიფიცირებული ინფორმაცია ითვლება საგადასახადო საიდუმლოებად, თუ საგადასახადო კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

5. სრულად არის გასაჩივრებული საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლი, რომელიც შეეხება საგადასახადო საიდუმლოებას. ამ მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, საგადასახადო საიდუმლოებაა გადასახადის გადამხდელის შესახებ საგადასახადო ორგანოს მიერ მიღებული ნებისმიერი ინფორმაცია. თუმცა, ამავე ნაწილით დადგენილია გამონაკლისები. ღია ინფორმაციაა: ა) დღგ-ის გადამხდელის დასახელება და მისამართი; ბ) ინფორმაცია გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომრის შესახებ; გ) საჯარო ინფორმაცია, რომელიც გათვალისწინებულია „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით (სამეწარმეო რეესტრით) და საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით (არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელმწიფო რეგისტრაციის რეესტრით). აღსანიშნავია, რომ 122-ე მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტმა, კონსტიტუციური სარჩელების არსებითად განსახილველად მიღების შემდეგ, 2006 წლის 14 დეკემბრის №3979 კანონით ცვლილება განიცადა. საკონსტიტუციო სასამართლოსათვის მომართვის მომენტში მოქმედებდა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის რედაქცია, რომლის შესაბამისად, საგადასახადო საიდუმლოებას განეკუთვნებოდა გადასახადის გადამხდელის შესახებ საგადასახადო ორგანოს მიერ მიღებული ნებისმიერი ინფორმაცია, გარდა „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონითა (სამეწარმეო რეესტრით) და საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით (კავშირისა და ფონდის სახელმწიფო რეგისტრაციის რეესტრით) გათვალისწინებული საჯარო ინფორმაციისა“.

6. საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლის მე-2 ნაწილი ავალდებულებს საგადასახადო ორგანოს, მის თანამდებობის პირს, მოწვეულ სპეციალისტს და ექსპერტს, დაიცვას გადასახადის გადამხდელთა შესახებ იმ მონაცემების კონფიდენციალობა, რომელიც

მისთვის ცნობილი გახდა სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას. ამასთანავე, იგივე ნორმის საფუძველზე, გადასახადის გადამხდელის შესახებ იდენტიფიცირებული ინფორმაცია შეიძლება გადაეცეს კონკრეტულ პირებს შემდეგ შემთხვევებში: ა) საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემის თანამშრომლებს და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს წევრებს – ამ უკანასკნელთა მიერ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების მიზნით; ბ) სამართალდამცავ ორგანოებს – მოსამართლის ბრძანების საფუძველზე იმ პირთა შესახებ, რომლებიც კანონით იდენტიფიცირდებიან საგადასახადო სამართალდარღვევებისათვის; გ) სასამართლოს – გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულებების ან პასუხისმგებლობის განსაზღვრის მიზნით სასამართლოს წარმოებაში არსებულ საქმესთან დაკავშირებით; დ) სხვა სახელმწიფოების საგადასახადო ორგანოებს – საერთაშორისო ხელშეკრულებათა შესაბამისად; ე) აღმასრულებელს - „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების აღსრულების პროცესში. საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტმა ცვლილება განიცადა 2008 წლის 15 ივლისის №218 კანონით. მოსარჩელეთა მიერ კონსტიტუციური სარჩელების შემოტანისას მოქმედებდა „ე“ ქვეპუნქტის შემდეგი რედაქცია: „ე) სასამართლოს აღმასრულებლებს – საგადასახადო დავასთან დაკავშირებით მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულების პროცესში.“

7. საგადასახადო საიდუმლოებასთან დაკავშირებული სხვადასხვა საკითხებია მოწესრიგებული საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლის მე-3 – მე-10 ნაწილებით. მე-3 ნაწილის ადრესატები არიან საგადასახადო ორგანოების თანამშრომლები, რომლებსაც ევალებათ დაიცვან სამსახურებრივი მოვალეობების შესრულების დროს მიღებული ინფორმაციის საიდუმლოება და გამოიყენონ ეს ინფორმაცია მხოლოდ იმ მიზნებისათვის, რის გამოც ნებადართულია მისი გაცემა. 122-ე მუხლის მე-4 ნაწილი შეეხება იმ პირებს, რომლებიც არ არიან გათვალისწინებული ამავე მუხლის მე-2 ნაწილით, მაგრამ რომელთაც მიიღეს საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაცია. მათ, ასევე, ეკისრებათ ამ ინფორმაციის გაუხმაურებლობისა და მისი ამსახველი დოკუმენტების საგადასახადო ორგანოსათვის დაბრუნების ვალდებულება. მე-5 ნაწილით განსაზღვრულია, რომ საგადასახადო საიდუმლოების გახმაურებად ჩაითვლება საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის გამოყენება საგადასახადო ორგანოს თანამდებობის პირის, მოწვეული სპეციალისტის ან ექსპერტის მიერ პირადი მიზნებისათვის ან მისი გადაცემა სხვა პირისათვის. 122-ე მუხლის

მე-6 ნაწილი ითვალისწინებს შემთხვევას, რომლის დროსაც ეს მუხლი არ გამოიყენება, თუმცა იგი მიუთითებს საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 54-ე მუხლის მე-2 ნაწილზე, რომელიც კონსტიტუციური სარჩელების არსებითად განსახილველად მიღების შემდეგ, 2006 წლის 29 დეკემბრის №4255 კანონით ცნობილი იქნა ძალადაკარგულად. მე-7 ნაწილით, საგადასახადო საიდუმლოების შემცველ ინფორმაციას აქვს შენახვისა და დამუშავების სპეციალური რეჟიმი. მხოლოდ ფინანსთა მინისტრის მიერ უფლებამოსილი თანამდებობის პირები შეიძლება იქნენ დაშვებული ამ ინფორმაციასთან. სადავო მუხლის მე-8 ნაწილის მიხედვით, კანონმდებლობით დადგენილ პასუხისმგებლობას გამოიწვევს საგადასახადო საიდუმლოების შემცველი დოკუმენტების როგორც დაკარგვა, ასევე, ინფორმაციის გახმაურება. მე-9 ნაწილი ითვალისწინებს შემთხვევას, როდესაც ინფორმაციის სხვა პირისათვის გადაცემის ინიციატორი თავად გადასახადის გადამხდელია. ამ დროს საჭიროა გადასახადის გადამხდელის შესაბამისი წერილობითი ნებართვა. დაბოლოს, მე-10 ნაწილი ადგენს დროს, რომლიდანაც ცნობები გადასახადის გადამხდელის შესახებ ითვლება საგადასახადო საიდუმლოებად. ინფორმაციის გასაიდუმლოება ხდება გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო აღრიცხვაზე აყვანის მომენტიდან, თუ საგადასახადო კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

8. როგორც №406 კონსტიტუციური სარჩელიდან ირკვევა, საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის ქუთაისის რეგიონულ სამმართველოს განცხადებით მიმართეს ყოფილი სააქციო საზოგადოების „კოლხური აბრეშუმი“ კრედიტორებმა. ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2002 წლის 3 დეკემბრის გადაწყვეტილებით, სააქციო საზოგადოების „კოლხური აბრეშუმი“ ერთერთ უფლებამონაცვლეს, სააქციო საზოგადოებას „სილკიმპექს-ჯეორჯია“, დაეკისრა განმცხადებლისათვის პენსიის ანაზღაურება საწარმოო ტრამვების გამო. თუმცა, სააღსრულებო ბიურო ვერ ახერხებდა სასამართლოს ამ გადაწყვეტილების აღსრულებას, რადგანაც სააქციო საზოგადოებას „სილკიმპექს-ჯეორჯია“ ჰქონდა საგადასახადო დავალიანება და ამის გამო, მისი ქონება დაყადაღებული იყო. საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის ქუთაისის რეგიონულმა სამმართველომ, „სახალხო დამცველის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-18 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საგადასახადო დეპარტამენტის ქუთაისის საგადასახადო ინსპექციისაგან მოითხოვა ინფორმაცია, თუ რამდენს შეადგენდა აღნიშნული სააქციო საზოგადოების დავალიანება და მისი ქონების რა ნაწილი იყო დაყადაღებული. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საგადასახადო

დეპარტამენტის ქუთაისის საგადასახადო ინსპექციამ 2005 წლის 27 ივნისს უარი განაცხადა შესაბამისი ინფორმაციის გაცემაზე, რადგანაც ის წარმოადგენდა საგადასახადო საიდუმლოებას. ეს შემთხვევა გახდა საქართველოს სახალხო დამცველის მიერ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის შესაბამისი ნორმების შესწავლისა და №406 კონსტიტუციური სარჩელის საკონსტიტუციო სასამართლოში შემოტანის მიზეზი.

9. მოსარჩელემ №408 კონსტიტუციურ სარჩელზე, საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციამ 2006 წლის 27 სექტემბერს ქ. თბილისის საგადასახადო ინსპექციიდან გამოითხოვა იმ პარტიათა ჩამონათვალი, რომლებმაც „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის თანახმად, საგადასახადო ორგანოში წარადგინეს 2004 და 2005 წლების საფინანსო დეკლარაციისა და აუდიტორის (აუდიტორული ფირმის) დასკვნის ასლები. საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციამ, ასევე, მოითხოვა ინფორმაცია იმ დონისძიებების შესახებ, რომლებიც გამოყენებული იქნა შესაბამისი პოლიტიკური პარტიების მიმართ საფინანსო დეკლარაციის და აუდიტორული დასკვნის წარდგენასთან დაკავშირებული მოთხოვნის შეუსრულებლობის გამო. ქ. თბილისის საგადასახადო ინსპექციამ არ გასცა აღნიშნული ინფორმაცია და უარის საფუძველად მიუთითა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 52-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტი და 122-ე მუხლი.

10. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ №406 და №408 კონსტიტუციური სარჩელები ზეპირი მოსმენით არსებითად განიხილა 2008 წლის 24, 25 და 26 ივნისის დია სასამართლო სხდომებზე.

11. №406 კონსტიტუციურ სარჩელზე მოსარჩელის, საქართველოს სახალხო დამცველის წარმომადგენელმა გ. მშვენიერაძემ, საქმის არსებითი განხილვისას, შეამცირა სასარჩელო მოთხოვნა. მოსარჩელე აღარ მოითხოვს, რომ საკონსტიტუციო სასამართლომ იმსჯელოს საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ნ“ ქვეპუნქტის, 101-ე მუხლის მე-7 ნაწილის და 122-ე მუხლის კონსტიტუციურობაზე საქართველოს კონსტიტუციის 24-ე მუხლის პირველ და მე-4 პუნქტებთან მიმართებით. შესაბამისად, ძალაში დარჩა სასარჩელო მოთხოვნის ის ნაწილი, რომელიც შეეხება საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ნ“ ქვეპუნქტის, 101-ე მუხლის მე-7 ნაწილის და 122-ე მუხლის კონსტიტუციურობას საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლთან მიმართებით.

12. გ. მშვენიერაძის განმარტებით, გადასახადის გადამხდელზე საგადასახადო ორგანოში არსებული ნებისმიერი ინფორმაცია გასაიდუმლოებულია, გარდა 122-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი

სამი გამონაკლისისა. ამასთან, კანონმდებელი არ აკონკრეტებს, თუ რა ტიპის ინფორმაცია შეიძლება იყოს თავმოყრილი საგადასახადო ორგანოში. ეს ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველ პუნქტს, რომელიც სახელმწიფოს აკისრებს პოზიტიურ ვალდებულებას, უზრუნველყოს ნებისმიერი ინფორმაციის საჯაროობა, თუ ის არ წარმოადგენს სახელმწიფო, პროფესიულ ან კომერციულ საიდუმლოებას. საგადასახადო საიდუმლოებას, თავისი შინაარსიდან გამომდინარე, ვერ მივაკუთვნებთ სახელმწიფო, კომერციულ ან პირად საიდუმლოებას. ასევე, არ შეიძლება საგადასახადო საიდუმლოების მიკუთვნება პროფესიული საიდუმლოებისათვის, ვინაიდან პროფესიული საიდუმლოება შეიძლება იყოს მხოლოდ სხვა პირის კომერციული ან პირადი საიდუმლოება.

13. გ. მშვენიერაძის განცხადებით, სადავო თავად საგადასახადო საიდუმლოების ცნება, რომელიც გათვალისწინებულია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლის პირველი ნაწილით და სრულიად ახალია საქართველოს კანონმდებლობისათვის. თუ დადგინდება, რომ ცნება არაკონსტიტუციურია, ეს, თავისთავად, გამოიწვევს სხვა გასაჩივრებული ნორმების არაკონსტიტუციურად ცნობასაც, რადგანაც მათში არის მითითება საგადასახადო საიდუმლოებაზე. საგადასახადო საიდუმლოების ცნებით ხდება ისეთი ინფორმაციის გასაიდუმლოება, რომელიც თავისი არსით არ არის საიდუმლო ინფორმაცია. მაგალითისათვის: მიმოწერა გადასახადის გადამხდელსა და საგადასახადო ორგანოს შორის, რომელიც არ არის დაკავშირებული საგადასახადო ურთიერთობებთან; ბრძანება გადასახადის გადამხდელის შემოწმების შესახებ, რომელიც არ შეიცავს ინფორმაციას პირის ფინანსების თაობაზე; იურიდიული პირის, რომელიც გადასახადის გადამხდელია, საქმიანობის მიზნები; ინფორმაცია დამატებითი ღირებულების გადასახადის ანგარიშფაქტურების რაოდენობის თაობაზე, რომელიც მიიღო გადასახადის გადამხდელმა საგადასახადო ორგანოსაგან, რაც, ასევე, არავითარ ინფორმაციას არ იძლევა პირის ფინანსებზე.

14. ინფორმაცია გადასახადის გადამხდელის თაობაზე, გ. მშვენიერაძის აზრით, შეიძლება, გარკვეულ შემთხვევებში, მიეკუთვნებოდეს პირად ან კომერციულ საიდუმლოებას. თუმცა, სადავო ნორმის ფორმულირება იძლევა საშუალებას, რომ ზედმეტად შეიზღუდოს ინფორმაციის გაცემა. საქართველოს საგადასახადო კოდექსით და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2005 წლის 4 მაისის №301 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციით „საგადასახადო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის შენახვის რეჟიმის და დაშვების წესის შესახებ“ არ არის

დადგენილი საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის ამომწურავი ჩამონათვალი. გასაჩივრებული ნორმა საშუალებას აძლევს სახელმწიფოს თვითნებური უარი განაცხადოს იმ ინფორმაციის გაცემაზე, რომელიც საქართველოს კონსტიტუციით ღიად არის მიჩნეული. ინფორმაციის გასაიდუმლოებას ყოველთვის უნდა ჰქონდეს გარკვეული ლეგიტიმური მიზანი. საგადასახადო საიდუმლოებით გასაიდუმლოებული ყველა ინფორმაცია ამ მოთხოვნას არ აკმაყოფილებს და გაურკვეველია მათი გასაიდუმლოების მიზანი.

15. გ. მშვენიერაძემ, ასევე, ყურადღება გაამახვილა იმაზე, რომ სადავოა საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის გასაიდუმლოების წესი. თუ გადასახადის გადამხდელზე არსებული ინფორმაცია, იმავდროულად, პირად საიდუმლოებას მიეკუთვნება, მისი გასაიდუმლოების წესი არაპრობლემატურია. განსხვავებული მდგომარეობაა, როდესაც საგადასახადო საიდუმლოებად ჩათვლილი ინფორმაცია კომერციულ საიდუმლოებას წარმოადგენს. ამ დროს ინფორმაციის ავტომატური გასაიდუმლოება საგადასახადო ორგანოს მიერ არ შეესატყვისება კომერციული ინფორმაციის გასაიდუმლოების ზოგად წესს. თუკი პირი თავად არ მიიჩნევს, რომ ინფორმაცია არის მისი კომერციული საიდუმლოება, არ შეიძლება საგადასახადო ორგანო ავტომატურად ახდენდეს ამ ინფორმაციის გასაიდუმლოებას.

16. საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტი, გ. მშვენიერაძის მოსაზრებით, ადგენს სახელმწიფოს ვალდებულებას, რომ პირადი საიდუმლოება იქნეს დაცული გამხელისაგან. თუმცა, კონსტიტუცია ითვალისწინებს ამ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის შემთხვევებსაც. საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტი, თავისი შინაარსის გათვალისწინებით, ნაწილობრივ ვრცელდება იურიდიულ პირებზე. ფიზიკური პირისაგან განსხვავებით, იურიდიულ პირს პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება არ გააჩნია და მხოლოდ ფინანსებთან დაკავშირებულ ნაწილშია დაცული მასზე არსებული ინფორმაცია გამხელისაგან. ყურადსაღებია საქართველოს კონსტიტუციის 44-ე მუხლის მეორე პუნქტის პრინციპიც, რომლის მიხედვით, ადამიანის უფლებების და თავისუფლებების განხორციელებამ არ უნდა ხელჰყოს სხვა ადამიანის უფლებები და თავისუფლებები.

17. გ. მშვენიერაძე მიიჩნევს, რომ არ შეიძლება ყველა ურთიერთობა, რომელიც დაკავშირებულია რაიმე მატერიალურ ღირებულებასთან, განვიხილოთ, როგორც პირის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ინფორმაცია. მაგალითისათვის, არ იქნებოდა მართებული გასაიდუმლოვდეს ინფორმაცია პირის პენსიასთან დაკავშირებით,

რადგანაც საყოველთაოდ ცნობილია საპენსიო ასაკი და პენსიის ოდენობა. მართალია, ეს ინფორმაცია პირის ფინანსებს შეეხება, მაგრამ არ არსებობს არავითარი კერძო ინტერესი პენსიონერის მხრიდან მის გაუხმაურებლობასთან მიმართებაში.

18. საქართველოს სახალხო დამცველის წარმომადგენლის თ. ჭარბაძის მოსაზრებით, მართალია, საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტი ტერმინს „პირადი საიდუმლოება“ არ იყენებს, მაგრამ აშკარაა, რომ „ოფიციალურ ჩანაწერებში არსებული ინფორმაცია, რომელიც დაკავშირებულია ადამიანის ჯანმრთელობასთან, მის ფინანსებთან ან სხვა კერძო საკითხებთან“, პირად საიდუმლოებას განეკუთვნება. ჯანმრთელობასთან, ფინანსებთან ან სხვა კერძო საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაცია აბსოლუტურად დაცული არ არის და კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში, მათ შორის სხვათა უფლებებისა და თავისუფლებების დასაცავად, განსაიდუმლოებას ექვემდებარება. საქართველოს კონსტიტუცია იცნობს ოთხი ტიპის საიდუმლო ინფორმაციას. ყველა სხვა ინფორმაცია, რომელიც კანონმდებლობის შესაბამისად საიდუმლოდაა მიჩნეული, თავისი არსით ერთერთი საიდუმლოების შემადგენელი ნაწილი უნდა იყოს. საქართველოს კონსტიტუცია საგადასახადო საიდუმლოებას, როგორც საიდუმლოების დამოუკიდებელ ტიპს, არ ითვალისწინებს.

19. თ. ჭარბაძემ განაცხადა, რომ საგადასახადო ორგანო უფლებამოსილია საიდუმლოდ მიიჩნიოს ნებისმიერი ინფორმაცია ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, კონკრეტული ინტერესის გათვალისწინებით. ეს შესაძლებლობას იძლევა, სუბიექტური შეხედულების შესაბამისად გადაწყდეს საზოგადოებრივი ინტერესების დაკმაყოფილების საკითხი და შეიზღუდოს სხვათა უფლებები და თავისუფლებები, მათ შორის გარკვეულ საკითხებზე ინფორმაციის მიღების უფლება.

20. თ. ჭარბაძეს მიაჩნია, რომ სპეციალისტებმა ვერ ახსნეს, თუ რამდენად შეეხება ყველა გასაიდუმლოებული მონაცემი პირის ფინანსურ მდგომარეობას და ფინანსური მდგომარეობა არის თუ არა საწარმოს (გადამხდელის) კერძო ცხოვრების ნაწილი. სპეციალისტს არ უმსჯელია, რამდენად არის დაცული საგადასახადო საიდუმლოებაში მოაზრებული ინფორმაცია, ასევე, კომერციული საიდუმლოებით. არ ყოფილა წარმოდგენილი კონკრეტული მაგალითები იმასთან დაკავშირებით, თუ რა შედეგი შეიძლება მოჰყვეს საგადასახადო საიდუმლოდ მიჩნეული ინფორმაციის განსაიდუმლოებას. თუ გავიზიარებთ მოპასუხისა და სპეციალისტების მსჯელობას, რომლის თანახმადაც საგადასახადო საიდუმლოება პირადი ან კომერციული საიდუმლოების შემადგენელი

ნაწილია, ნათელი გახდება, რომ საგადასახადო საიდუმლოების არსებობის მიუხედავად, ინფორმაცია დაცული იქნება საქართველოს კონსტიტუციისა და საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის საფუძველზე. თუ იმ პოზიციას დავეთანხმებით, რომ საგადასახადო საიდუმლოება მოიცავს ისეთ ინფორმაციას, რომელიც კონსტიტუციით განსაზღვრული საიდუმლოების არც ერთ კატეგორიას არ განეკუთვნება, მაშინ აშკარაა ამ ინსტიტუტის არაკონსტიტუციურობა.

21. საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის წარმომადგენელმა თ. კორძაიამ განმარტა, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველი პუნქტი აწესებს სახელმწიფოს პოზიტიურ ვალდებულებას უზრუნველყოს ნებისმიერი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა, გარდა ამავე პუნქტით დადგენილი გამონაკლისებისა. მეორე მხრივ, ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, სახელმწიფოს ეკისრება პირადი საიდუმლოების დაცვის ვალდებულება, კონსტიტუციით დადგენილი შემთხვევების გამოკლებით.

22. „საგადასახადო საიდუმლოება“, როგორც ტერმინი, თ. კორძაიას მოსაზრებით, თავისთავად არ არის წინააღმდეგობაში კონსტიტუციასთან, მაგრამ ინსტიტუტი, რომელიც იგულისხმება ამ ტერმინში, არ შეესაბამება კონსტიტუციას. საგადასახადო საიდუმლოებაში შეიძლება შედიოდეს როგორც კომერციული საიდუმლოების, ასევე, პირადი საიდუმლოების მომცველი ინფორმაცია. თუმცა, ამ ორი საიდუმლოების სტატუსი და დაცვის რეჟიმი, საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლიდან და საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსიდან გამომდინარე, გამიჯნულია. კომერციული საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის გასაიდუმლოება დამოკიდებულია თავად იმ პირზე, ვისაც ეს ინფორმაცია შეეხება. სწორედ ამიტომ არის გათვალისწინებული კომერციული ინფორმაციის დაცვა საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველ პუნქტში. კომერციული საიდუმლოებისაგან განსხვავებით, პირადი საიდუმლოება მოქცეულია საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტის დაცვის სფეროში. ამ შემთხვევაში, ინფორმაცია ავტომატურად გასაიდუმლოებულია და მის გახმაურებას იმ პირის თანხმობა სჭირდება, ვისაც ეს ინფორმაცია უკავშირდება. მართალია, ფინანსებთან დაკავშირებული ინფორმაცია შეიძლება ჰქონდეს იურიდიულ პირსაც, მაგრამ მისი გასაიდუმლოება უნდა მოხდეს მხოლოდ მაშინ, თუ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა ზიანს მიაყენებს ამ პირის კომერციულ ინტერესს. ამდენად, კომერციულ და პირად საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის საგადასახადო საიდუმლოების ერთიან

სამართლებრივ რეჟიმში მოქცევა ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის არსს.

23. თ. კორძაიამ აღნიშნა, რომ ინფორმაციის გასაიდუმლოება უნდა ხდებოდეს კანონით, მიზანმიმართულად და ის აუცილებლად უნდა იყოს ნათელი და განჭვრეტადი. სადავო ნორმები არ აკმაყოფილებენ ამ მოთხოვნებს. მაგალითისათვის, მართალია, „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით პოლიტიკური პარტიების ფინანსური დოკუმენტაცია საჯაროა, მაგრამ როდესაც მოხდა ამ ინფორმაციის გამოთხოვა საგადასახადო ორგანოებიდან, აღმოჩნდა, რომ საქართველოს საგადასახადო კოდექსი ამ ნაწილში არ არის ნათელი და განჭვრეტადი. საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლით გასაიდუმლოებულია ღია ინფორმაცია. იგივე შეეხება საგადასახადო დეკლარაციების დაგვიანებით წარდგენისათვის გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის ზომებთან დაკავშირებულ ინფორმაციასაც. თავისი არსით, საიდუმლოს წარმოადგენს ჯარიმის ოდენობა, ვინაიდან შესაძლებელია ამით კომერციული საიდუმლოება რეალურად გახდეს ცნობილი სხვა პირისათვის. თუმცა ის, რომ კონკრეტულმა გადასახდის გადამხდელმა არ შეასრულა საგადასახადო ვალდებულება, რის გამოც დაეკისრა პასუხისმგებლობა, არ უნდა იყოს დახურული ინფორმაცია. „საჯარო სამსახურში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, თანამდებობის პირი ავსებს დეკლარაციას და ინფორმაცია მისი ქონებრივი თუ ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ღიაა. ამ ტიპის ინფორმაცია, რომელიც სხვა კანონით ცალსახად ღიაა, შეიძლება მოექცეს საგადასახადო საიდუმლოების ცნებაში. ადმინისტრაციულმა ორგანომ გადაწყვეტილება ინფორმაციის გასაიდუმლოების შესახებ უნდა მიიღოს ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, კონკრეტული პირის უფლებებისა და ინტერესების შეფასების საფუძველზე.

24. საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის წარმომადგენელმა თ. ხიდაშელმა დასკვნით სიტყვაში ყურადღება გაამახვილა სახელმწიფო დაწესებულებებში დაცული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის მნიშვნელობაზე. მისი აზრით, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის ფორმულირება, რომლითაც დადგენილია გადასახადის გადამხდელის შესახებ ნებისმიერი ინფორმაციის საიდუმლოების პრეზუმფცია, სპობს იმ ინფორმაციის მიღების საშუალებას, რომელსაც, თავისი არსით, არ აქვს არც კომერციული და არც პირადი ცხოვრების დაცვისათვის აუცილებელი ღირებულება, მაგრამ

მნიშვნელოვანია საზოგადოების წინაშე სახელმწიფო ორგანოებისა და თანამდებობის პირთა ანგარიშვალდებულებისათვის.

25. თ. ხიდაშელის აზრით, გაუგებარია, თუ რა სიკეთის დაცვას ემსახურება საგადასახადო საიდუმლოება, მაშინ, როდესაც ზოგიერთი ინფორმაცია შეიძლება სხვა საკანონმდებლო აქტით საჯარო იყოს. საგადასახადო ორგანოში თავმოყრილი მრავალი ინფორმაციიდან ყველა არ განეკუთვნება რაიმე ტიპის საიდუმლოებას და მისი გამჟღავნებით არ დაზარალებულა გადასახადის გადამხდელის ლეგიტიმური ინტერესები. გადასახადის გადამხდელის შესახებ ნებისმიერი ინფორმაციის გასაიდუმლოება არ არის ვიწროდ მიზანმიმართული, აუცილებელი დემოკრატიულ საზოგადოებაში და მიზნის თანაზომიერი. საგადასახადო ორგანოებს ეძლევათ შესაძლებლობა, თვითნებურად შეზღუდონ მათთან არსებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა. საგადასახადო საიდუმლოების ცნების არაკონსტიტუციურად ცნობის შემთხვევაში, აზრს დაკარგავს სხვა სადავო ნორმების არსებობა. ამდენად, ეს ნორმებიც არაკონსტიტუციურად უნდა იქნეს ცნობილი.

26. მოსარჩელეს №408 კონსტიტუციურ სარჩელზე მიაჩნია, რომ სადავო ნორმები არ შეესაბამებიან საერთაშორისო სტანდარტებს. „წევრ სახელმწიფოთა მიმართ ოფიციალურ დოკუმენტთა ხელმისაწვდომობის თაობაზე“ ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის 2002 წლის 21 თებერვლის რეკომენდაციის თანახმად, „წევრ სახელმწიფოებს შეუძლიათ ოფიციალურ დოკუმენტებზე ხელმისაწვდომობის შეზღუდვა. შეზღუდვები უნდა იყოს ზუსტად ჩამოყალიბებული კანონში, აუცილებელი დემოკრატიულ საზოგადოებაში და კანონიერი მიზნების პროპორციული“. სადავო ნორმები არ აკმაყოფილებენ ამ კრიტერიუმებს, განსაკუთრებით, შეზღუდვის კანონმდებლობით ზუსტად ჩამოყალიბების მოთხოვნას. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებაში „სანდი თაიმსი დიდი ბრიტანეთის წინააღმდეგ“ (განაცხადი №6538/74 1979 წლის 26 აპრილი) აღნიშნულია, რომ ფრაზიდან „კანონით გათვალისწინებული“ ორი მოთხოვნა გამომდინარეობს. პირველ რიგში, კანონი უნდა იყოს საკმარისად ხელმისაწვდომი. გარდა ამისა, კანონი უნდა იყოს განჭვრეტადი და ფორმულირებული საკმარისი სიზუსტით, რათა მოქალაქეს მიეცეს საშუალება, არეგულიროს თავისი ქცევა და გონივრულობის ფარგლებში განჭვრიტოს მისი შედეგები. მოსარჩელე მიუთითებს ინტერამერიკული სასამართლოს პრაქტიკაზეც. 2006 წლის 11 ოქტომბრის გადაწყვეტილებაში საქმეზე „კლოდ რეისი და სხვები ჩილეს წინააღმდეგ“ სასამართლო ხაზს უსვამს, რომ „დემოკრატიულ საზოგადოებაში აუცილებელია, საჯარო მოხელეები ხელმძღვანელობდნენ მაქსიმალური გამჭვირვალობის პრინციპით, რომელიც ადგენს

პრეზუმფციას, რომ ყველა ინფორმაცია უნდა იყოს ხელმისაწვდომი და ექვემდებარებოდეს გამონაკლისთა შეზღუდულ სისტემას“. შეზღუდვები „უნდა შეესაბამებოდეს ლეგიტიმურ მიზნებს და აუცილებელი უნდა იყოს დემოკრატიულ საზოგადოებაში.“ შიდა საკანონმდებლო სისტემაში შეზღუდვების სწორი კრიტერიუმების არარსებობა „ფართო ასპარეზს აძლევს სახელმწიფოს თავისუფალი და თვითნებური საქმიანობისათვის ინფორმაციის საიდუმლოდ ან კონფიდენციალურად მიჩნევისას“.

27. მოსარჩელეთა მოთხოვნა უსაფუძვლოდ და დაუსაბუთებლად მიაჩნიათ მოპასუხის წარმომადგენლებს ბ. ჩანქსელიანს და ლ. კასრაძეს. მათ განაცხადეს, რომ საქართველოს კონსტიტუცია ზოგადი ხასიათის ნორმატიული აქტია და მასში ვერ იქნება დეკლარირებული ყველა ტერმინი, მათ შორის „საგადასახადო საიდუმლოება“. საქართველოს კონსტიტუციაში ტერმინები „სახელმწიფო საიდუმლოება“, „პროფესიული საიდუმლოება“ და „კომერციული საიდუმლოება“ გადმოცემულია არა ფორმალური და სიტყვასიტყვითი, არამედ ფართო მნიშვნელობით. ტერმინი „საგადასახადო საიდუმლოება“ არ გულისხმობს რაიმე განსხვავებული ტიპის საიდუმლოებას. საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაცია პარალელურად აუცილებლად განეკუთვნება საქართველოს კონსტიტუციაში მითითებული საიდუმლოების ერთერთ სახეს მაინც, განსაკუთრებით კი – კომერციულ საიდუმლოებას. ამას ადასტურებს „საგადასახადო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის შენახვის რეჟიმის და დაშვების წესის შესახებ“ ინსტრუქციაში მოცემული საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის ჩამონათვალი. ჩამონათვალში გათვალისწინებული ნებისმიერი ინფორმაცია თავისი არსითა და დანიშნულებით განეკუთვნება საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული საიდუმლო ინფორმაციის რომელიმე სახეს. საქართველოს კანონმდებლობაში, „საგადასახადო საიდუმლოების“ მსგავსად, არსებობს ტერმინები, რომლებიც არ არის გათვალისწინებული კონსტიტუციით. მაგალითისათვის, „პირადი საიდუმლოება“, „საბანკო საიდუმლოება“, „აღსარების საიდუმლოება“, „სამსახურებრივი საიდუმლოება“. მოსარჩელეთა ლოგიკის მიხედვით, საიდუმლოების ეს ტიპებიც არაკონსტიტუციურად უნდა იქნეს ცნობილი, რაც არაგონივრულია.

28. მოპასუხის წარმომადგენლებმა მიუთითეს, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველი პუნქტის გარდა, ინფორმაციის გასაიდუმლოებას ითვალისწინებს ამავე მუხლის მე-2 პუნქტიც. ეს ნორმა ტერმინოლოგიურად არ აკონკრეტებს, თუ რა სახის ინფორმაციის გასაიდუმლოებაა შესაძლებელი. მე-2 პუნქტის შესაბამისად, პირის ფინანსებთან ან სხვა კერძო საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაცია

საიდუმლოა და მისი გამჟღავნება შესაძლებელია თავად ამ პირის ნებართვით ან გამონაკლის შემთხვევებში, კანონის საფუძველზე. საგადასახადო ორგანოში გადასახადის გადამხდელზე არსებული ინფორმაცია ყოველთვის უკავშირდება პირის ფინანსებს და მის კერძო საკითხებს, ამიტომ მასზე ვრცელდება საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტის მოქმედება.

29. მოპასუხის წარმომადგენლები თვლიან, რომ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის სადავო ნორმები ბუნდოვანი არ არის. ტერმინის „საგადასახადო საიდუმლოება“ განსაზღვრისათვის, გარდა საქართველოს საგადასახადო კოდექსისა, უნდა ვიხელმძღვანელოთ ინსტრუქციით „საგადასახადო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის შენახვის რეჟიმის და დაშვების წესის შესახებ“, ასევე, გავითვალისწინოთ საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი. საქმეზე „სანდი თაიმსი გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ“ ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ განაცხადა შემდეგი: „სიტყვა „კანონი“, ტერმინში „კანონით გათვალისწინებული“, მოიცავს არა მარტო დეკლარირებულ, არამედ დაუწერელ სამართალსაც...“. ეს იმას ნიშნავს, რომ ტერმინზე „კანონით გათვალისწინებული“ საუბრისას, მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებით სახელმწიფოში მოქმედი ყველა სამართლებრივი ნორმა და არა მხოლოდ კანონი ფორმალური გაგებით. თუ, ტერმინთან „საგადასახადო საიდუმლოება“ მიმართებით, ასეთი მიდგომა იქნება არჩეული, გამოჩნდება, რომ არავითარი ბუნდოვანება არ არსებობს. გარდა ამისა, თავად საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლის პირველი ნაწილიც განჭვრეტადი და არაბუნდოვანია.

30. მოპასუხის წარმომადგენელთა აზრით, თუ ინფორმაციის მომთხოვნისა და გადასახადის გადამხდელის უფლებების ბალანსის ტესტს ჩავატარებთ, უპირატესობით უნდა ისარგებლოს გადასახადის გადამხდელმა. გადასახადის გადამხდელზე არსებული ინფორმაციის გამჟღავნება მას აუცილებლად დააყენებს მნიშვნელოვანი რისკის ქვეშ როგორც ფინანსური, ასევე, კერძო კუთხით. სადავო ნორმების არაკონსტიტუციურად გამოცხადების შემთხვევაში, გადასახადის გადამხდელთან დაკავშირებული ინფორმაციის მიმართ ამოქმედდება საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით დადგენილი გასაიდუმლოების წესი. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 27² მუხლის შესაბამისად, ინფორმაციის კომერციული საიდუმლოებისათვის მიკუთვნება ხდება მაშინ, როდესაც ამ ინფორმაციას ადმინისტრაციულ ორგანოს აწვდის პირი და მოითხოვს მის გასაიდუმლოებას. საგადასახადო ორგანო მსგავს ინფორმაციებს, ხშირად

თავად მოიძიებს და საქართველოს საგადასახადო კოდექსის საფუძველზე, ავტომატურად ასაიდუმლოებს. გამოდის, რომ ამ შემთხვევაში, კომერციული ინფორმაცია ხელმისაწვდომი იქნება. ეს დააზიანებს გადასახადის გადამხდელთა მნიშვნელოვან ნაწილს.

31. მოსარჩელეთა წარმომადგენლები თვლიან, რომ საწარმოში საგადასახადო შემოწმების აქტის გახმაურებაც გარკვეულწილად დაკავშირებულია პირის ფინანსებთან. თუ შემოწმებასთან დაკავშირებული ინფორმაციის ღიაობას მოვითხოვთ, ლოგიკურად უნდა გვქონდეს შემოწმების შედეგების ამსახველი აქტის გამოთხოვის უფლებაც. აქტში არსებული ერთი მონაცემის გახმაურებამაც კი შესაძლებელია უპირატესობა მიანიჭოს საწარმოს კონკურენტებს.

32. სპეციალისტ მ. ბარათაშვილის განცხადებით, „საგადასახადო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის შენახვის რეჟიმის და დაშვების წესის შესახებ“ ინსტრუქციით დადგენილი საიდუმლო დოკუმენტებისა და ინფორმაციის ჩამონათვალი არ არის ამომწურავი. ამ ინსტრუქციით, ასევე, შესაძლებელია იმ ინფორმაციის გასაიდუმლოებაც, „რომელიც შეიცავს ცნობებს კონკრეტული გადამხდელის შემოსავლების, დაბეგვის ობიექტის, კონტრაქტების, კომერციული და პროფესიული საიდუმლოებების შესახებ“.

33. მ. ბარათაშვილის აზრით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით არ არის განსაზღვრული პირადი საიდუმლოების ლეგალური დეფინიცია. კოდექსი მხოლოდ პერსონალური მონაცემების პირად საიდუმლოებად მიჩნევის საკითხსა და ამ ინფორმაციის განსაიდუმლოების წესს არეგულირებს. პირადი ხასიათის საიდუმლო ინფორმაციის კატეგორიათა ჩამონათვალს შეიცავს საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტი. ოფიციალურ ჩანაწერებში არსებული ნებისმიერი ინფორმაცია, რაც დაკავშირებულია ადამიანის ფინანსებთან ან ჯანმრთელობასთან, აგრეთვე, სხვა კერძო საკითხებთან, მის პირად საიდუმლოებას მიეკუთვნება. სპეციალისტის აზრით, ტერმინში „ოფიციალური ჩანაწერები“ იგულისხმება ყველა ის დოკუმენტი და ინფორმაცია სხვა მატარებელი, რომელიც საჯარო ინფორმაციას შეიცავს.

34. იმის ერთმნიშვნელოვნად დადგენა, თუ რა იგულისხმება საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ ტერმინში „კერძო საკითხები“, მ. ბარათაშვილის აზრით, შეუძლებელია. თუმცა, უდავოა, რომ პირის ჯანმრთელობასთან და ფინანსებთან დაკავშირებული ინფორმაცია მიეკუთვნება კერძო საკითხებთან დაკავშირებულ ინფორმაციას. ამ ტიპის ინფორმაციაში, ასევე, შედის პირის პერსონალური მონაცემები – საჯარო ინფორმაცია,

რომელიც პირის იდენტიფიკაციის შესაძლებლობას იძლევა. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 27¹ მუხლიდან გამომდინარე, პერსონალური მონაცემების მიკუთვნება პირადი საიდუმლოებისათვის ყოველთვის პირის ნებაზე არ არის დამოკიდებული. კანონი, შესაძლებელია, ითვალისწინებდეს ისეთ შემთხვევას, როდესაც, პირის ნების მიუხედავად, პერსონალური მონაცემების გასაიდუმლოება დაუშვებელია (მაგალითად: თანამდებობის პირთა პერსონალური მონაცემები), ან პირიქით – როდესაც პერსონალური მონაცემები იმთავითვე საიდუმლოა (მაგალითად: აღმასრულებელი პრივილეგია) და მას გამხელისაგან იცავს უშუალოდ კანონი. კერძო საკითხთა წრის განსაზღვრისათვის საორიენტაციო განმარტებას იძლევა საქართველოს კანონი „სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების შესახებ“. ამ კანონის მიხედვით, ინფორმაციის პირადი საიდუმლოებისათვის მიკუთვნებისათვის კონკრეტული კრიტერიუმია კანონის მიერ მისი საიდუმლოების დაცვის მოთხოვნა და ის, რომ ეს ინფორმაცია პირადი ფასეულობის მქონე უნდა იყოს. პირად საიდუმლოებას მიკუთვნების ზოგად კრიტერიუმს კი ის წარმოადგენს, რომ ინფორმაციასთან ან გარემოებასთან დაკავშირებით, პირს უნდა ჰქონდეს კერძო ცხოვრების ხელშეუხებლობის გონივრული მოლოდინი. ფინანსებთან, ჯანმრთელობასთან, ოჯახურ და ქონებრივ მდგომარეობასთან და სხვა კერძო საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაცია პირადი ფასეულობის მქონეა და მისი საიდუმლოების დაცვას მოითხოვს ქვეყნის უზენაესი კანონი - საქართველოს კონსტიტუცია. გადასახადის გადამხდელზე არსებული ინფორმაცია, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, პირადი ფასეულობის მქონეა ან/და ამ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, გადასახადის გადამხდელს აქვს კერძო ცხოვრების ხელშეუხებლობის გონივრული მოლოდინი. აქედან გამომდინარე, ზემოაღნიშნული ინფორმაცია წარმოადგენს პირად საიდუმლოებას.

35. მ. ბარათაშვილს მიაჩნია, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტი, მისი შინაარსის გათვალისწინებით, ვრცელდება იურიდიულ პირებზეც. ოფიციალურ ჩანაწერებში არსებული ინფორმაცია, რომელიც დაკავშირებულია იურიდიული პირის ფინანსებთან ან სხვა კერძო საკითხებთან, დაცულია გამხელისაგან ამ პირის (მისი უფლებამოსილი წარმომადგენლის) თანხმობის გარეშე. იურიდიული პირის ცნებიდან გამომდინარე, რამდენადაც ის არის განსაზღვრული მიზნის მისაღწევად შექმნილი ორგანიზებული წარმონაქმნი, ნებისმიერი ინფორმაცია, რაც იურიდიული პირის რეალური მიზნის მისაღწევად გამოიყენება, ან რომელიც დაკავშირებულია ასეთი მიზნის მისაღწევად განხორციელებულ ქმედებასთან, იურიდიული პირის კერძო საკითხებთან

დაკავშირებული ინფორმაციაა. ამ ინფორმაციის გამხელით შესაძლოა ზიანი მიადგეს პირის კონკურენტუნარიანობასაც, რადგანაც სხვებისათვის ცნობილი გახდება პირის გადახდისუნარიანობის თაობაზე, რაც კონკურენტუნარიანობის ერთერთი მთავარი განმსაზღვრელი ფაქტორია. ამდენად, ზოგიერთი ინფორმაცია, გარდა პირადი საიდუმლოებისა, ასევე, შესაძლოა წარმოადგენდეს კომერციულ საიდუმლოებასაც.

36. მ. ბარათაშვილმა ყურადღება გაამახვილა იმაზე, რომ გადასახადის გადამხდელსა და საგადასახადო ორგანოს შორის ინფორმაციის გაცვლა ისახავს მხოლოდ შემდეგ მიზნებს: საგადასახადო ვალდებულების ოდენობის განსაზღვრა, საგადასახადო ვალდებულების შესრულება, ზედმეტად გადახდილი თანხების დაბრუნება, გადასახადების ადმინისტრირება. საგადასახადო ორგანო ვერ იქნება მომხმარებელი იმ ინფორმაციისა, რომელიც აღნიშნული მიზნების მიღწევას არ ემსახურება.

37. მ. ბარათაშვილის დასკვნით, ფინანსები არის ცალკეულ სუბიექტებს შორის ფულადი სახსრების წარმოქმნის, განაწილებისა და გამოყენების თაობაზე წარმოშობილი ურთიერთობები – ფულადი ურთიერთობები. საგადასახადო ორგანოში გადასახადის გადამხდელზე არსებული ნებისმიერი ინფორმაცია საგადასახადო ვალდებულებას უკავშირდება. თავის მხრივ, საგადასახადო ვალდებულება გულისხმობს გადასახადის გადახდის ვალდებულებას. იქედან გამომდინარე, რომ გადასახადი არის შესაბამის ბიუჯეტში უპირობო ფულადი შენატანი და საგადასახადო ვალდებულების შესრულებად კი ითვლება დადგენილ ვადაში გადასახადის თანხის გადახდა, საგადასახადო ვალდებულება ფულადი ვალდებულებაა. ფულად ვალდებულებასთან, მათ შორის, საგადასახადო ვალდებულებასთან, დაკავშირებული ნებისმიერი ინფორმაცია, იმავდროულად, ფინანსებთან არის კავშირში.

38. საგადასახადო ორგანოში გადასახადის გადამხდელზე არსებულ საიდუმლო დოკუმენტებსა და ინფორმაციას მ. ბარათაშვილი ჰყოფს ორ კატეგორიად – პირველადი და წარმოებული. პირველად დოკუმენტებსა და ინფორმაციას სპეციალისტი მიაკუთვნებს გადასახადის გადამხდელის შესახებ საგადასახადო ორგანოს მიერ მიღებულ ნებისმიერ ინფორმაციას. მაგალითისათვის, საგადასახადო დეკლარაციები, გაანგარიშებები, გადასახადის გადამხდელთა განცხადებები, საჩივრები და ა.შ. წარმოებულ დოკუმენტებსა და ინფორმაციაში შედის პირველადი დოკუმენტებისა და ინფორმაციის გადამუშავების შედეგად შექმნილი ინფორმაცია. მაგალითისათვის, საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმი, საგადასახადო შემოწმების აქტი, საგადასახადო მოთხოვნა და ა.შ. ინფორმაცია პირდაპირ არის დაკავშირებული გადასახადებთან, თუ ის ცალსახად უთითებს პირის საგადასახადო ვალდებულების ან ზედმეტად

გადახდილი თანხის ოდენობაზე. ინფორმაცია გადასახადებთან არაპირდაპირ არის დაკავშირებული, თუ ის მიმართულია საგადასახადო ვალდებულების ოდენობის განსაზღვრისაკენ. ორივე კატეგორიის ინფორმაცია ემსახურება საერთო კონსტიტუციურ მიზანს, გადასახადების გადახდის ვალდებულების შესრულებას და გადასახადებთან, შესაბამისად, ფინანსებთანაა დაკავშირებული.

39. მ. ბარათაშვილმა განაცხადა, რომ გადასახადის გადამხდელთა რეესტრი არ არსებობს სამეწარმეო რეესტრისაგან განცალკევებულად. თავის მხრივ, სამეწარმეო რეესტრი, რომელსაც აწარმოებს საგადასახადო ორგანოები, საჯაროა. „საგადასახადო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის შენახვის რეჟიმის და დაშვების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამუშავებისას, სამეწარმეო რეესტრის წარმოება არ შედიოდა საგადასახადო ორგანოების კომპეტენციაში. ეს უფლებამოსილება საგადასახადო ორგანოებს მოგვიანებით მიენიჭათ და ჯერ არ ასახულა ინსტრუქციაში. სპეციალისტმა, ასევე, განმარტა, რომ თანამდებობის პირთა მიერ შევსებული ქონებრივი და საფინანსო დეკლარაციები თავს არ იყრის საგადასახადო ორგანოებში, თუმცა ინფორმაცია თანამდებობის პირზე, როგორც გადასახადის გადამხდელზე, საგადასახადო საიდუმლოებას მიეკუთვნება. მ. ბარათაშვილის აზრით, სასამართლოში საგადასახადო დავის განხილვისას საჯარო სხდომაზე შესაძლებელია მოხდეს საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის გახმაურება, მაგრამ ამ შემთხვევაში სასამართლოს, როგორც წესი, მიმართავს გადასახადის გადამხდელი. სასამართლოსათვის მიმართვა, იმავდროულად, ნიშნავს გადასახადის გადამხდელის მიერ ნების გამოხატვას, რომ მასზე არსებული ინფორმაცია საჯარო გახდეს.

40. სპეციალისტი მ. ქავზინაძე დაეთანხმა სპეციალისტ მ. ბარათაშვილის მიერ წარმოდგენილ დასკვნას. მისი განცხადებით, საგადასახადო ვალდებულება წარმოიშობა პირის მიერ ეკონომიკური საქმიანობის განხორციელების შედეგად. საგადასახადო ორგანომ უნდა დაიცვას გადასახადის გადამხდელის შესახებ ინფორმაციის კონფიდენციალობა, რათა ამ უკანასკნელს ხელი არ შეეშალოს ნორმალურ საქმიანობაში. საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის გახმაურება დაუშვებელია, რადგან ეს შეიძლება დამღუპველი გამოდგეს გადასახადის გადამხდელის ეკონომიკური საქმიანობისათვის.

II

1. სადავო ნორმების ნაწილი საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის დროისათვის არ მოქმედებდა. №406 კონსტიტუციური სარჩელი საკონსტიტუციო სასამართლომ არსებითად განსახილველად მიიღო 2006 წლის 29 ნოემბერს, ხოლო №408 კონსტიტუციური სარჩელი – 2006 წლის 4 დეკემბერს. კონსტიტუციური სარჩელების არსებითად განსახილველად მიღების შემდეგ, 2006 წლის 14 დეკემბერს შეიცვალა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტისა და მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტის რედაქცია. ამავე მუხლის მე-6 ნაწილის შესაბამისად, „ეს [122-ე] მუხლი არ გამოიყენება ამ კოდექსის 54-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული გამოსაქვეყნებლად განკუთვნილი ანგარიშების მიმართ.“ იქედან გამომდინარე, რომ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 54-ე მუხლის მე-2 ნაწილი ძალადაკარგულია, ძალას კარგავს 122-ე მუხლის მე-6 ნაწილიც. საკონსტიტუციო სასამართლო მსგავს შემთხვევებში ეყრდნობა „საკონსტიტუციო სამართალწარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-13 მუხლის მე-6 პუნქტს (გადაწყვეტილებები №2/2-389 - II,1; №2/1-392 - I,4; №2/2/425 - I,6). ამ პუნქტის შესაბამისად, „საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ საქმის არსებითად განსახილველად მიღების შემდეგ სადავო აქტის გაუქმება ან ძალადაკარგულად ცნობა არ იწვევს საკონსტიტუციო სასამართლოში საქმის შეწყვეტას, თუ იგი ეხება საქართველოს კონსტიტუციის მეორე თავით აღიარებულ ადამიანის უფლებებსა და თავისუფლებებს.“ №406 და №408 კონსტიტუციური სარჩელები სწორედ ადამიანის უფლებებსა და თავისუფლებებს შეეხება, ამიტომ საკონსტიტუციო სასამართლო მათ განიხილავს და შეაფასებს იმ ნაწილშიც, რომელიც შეეხება ძალადაკარგულ ნორმებს.

2. გადასახადის გადამხდელზე არსებული ინფორმაციის გასაიდუმლოება არ არის ქართველი კანონმდებლის მიერ შემოღებული სიახლე, რომელიც თანამედროვე მსოფლიოში უპრეცედენტოა. მრავალ განვითარებულ და დემოკრატიულ ქვეყანაში, როგორებიცაა აშშ, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა, შვეიცარია და სხვა, გადასახადის გადამხდელთან დაკავშირებული მონაცემები გასაიდუმლოებულია და ხშირად უფრო მკაცრად, ვიდრე ეს საქართველოშია. ამ ქვეყნების კანონმდებლობა ადგენს საგადასახადო სამსახურის მოხელეთა მოვალეობას, არ გაახმაურონ გადასახადების ადმინისტრირებისას მათთან მოხვედრილი ინფორმაცია. ინფორმაცია ხელმისაწვდომია თავად გადასახადის გადამხდელის თანხმობით ან განსაკუთრებულ შემთხვევებში, გადასახადების ადმინისტრირების, მართლმსაჯულებისა და სხვა წონადი საზოგადოებრივი და სახელმწიფო ინტერესებიდან გამომდინარე. შეიძლება აღინიშნოს, რომ ზოგადი წესია გადამხდელთან

დაკავშირებული ინფორმაციის გასაიდუმლოება, ხოლო კონკრეტული გამონაკლისები - ამ ინფორმაციის განსაიდუმლოების იშვიათი შემთხვევები. საგადასახადო საიდუმლოების გამხმაურებელს ემუქრება საკმაოდ მძიმე დისციპლინური, სამოქალაქოსამართლებრივი და სისხლის სამართლებრივი შედეგები. საგადასახადო საიდუმლოების გახმაურებისათვის პირს ეკისრება სოლიდური ჯარიმა ან/და თავისუფლების აღკვეთაც კი. დაზარალებული უფლებამოსილია მოითხოვოს საგადასახადო საიდუმლოების გახმაურების გამო მისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურება სამოქალაქო წესით. ასეთი რეგულირება, უპირველესად, ემსახურება პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის დაცვას, ასევე, გადასახადის გადამხდელთან დაკავშირებული ინფორმაციის არაკეთილსინდისიერად და არადანიშნულებისამებრ გამოყენების თავიდან აცილებას.

3. მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, საკონსტიტუციო სასამართლოსათვის მთავარია, თუ რაში მდგომარეობს საქართველოს საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული საგადასახადო საიდუმლოების ინსტიტუტის არსი და მიზნები, რამდენად არის ის შესაბამისობაში საქართველოს კონსტიტუციის მოთხოვნებთან. საკითხისადმი ასეთი მიდგომა განმტკიცებულია საკონსტიტუციო სასამართლოს პრაქტიკითაც (გადაწყვეტილებები №2/1-370,382,390,402,405 – II,1,2; №2/2/425 – II,15).

4. გადასახადის გადამხდელთა შესახებ ინფორმაციის გახმაურებისაგან დაცვა სიახლეს არც საქართველოს კანონმდებლობისათვის წარმოადგენს. ამ შემთხვევაში, საინტერესო და მნიშვნელოვანია არა ტერმინის „საგადასახადო საიდუმლოება“ გამოყენება ინფორმაციის გარკვეული ჯგუფის აღსანიშნავად, არამედ ინფორმაციის ამ ჯგუფის გასაიდუმლოების ინსტიტუტის არსი. 2004 წლის 22 დეკემბერს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო დღეისათვის მოქმედი საქართველოს საგადასახადო კოდექსი. ძალადაკარგულად გამოცხადდა 1997 წლის 13 ივნისის საქართველოს საგადასახადო კოდექსი, რომელიც, ასევე, ითვალისწინებდა გადასახადის გადამხდელის შესახებ ინფორმაციის გასაიდუმლოებას. კოდექსის 264-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტი ავალებდა საგადასახადო ორგანოებს გადასახადის გადამხდელთა შესახებ ინფორმაციის საიდუმლოების დაცვას. მონაცემთა საიდუმლოებას ეძღვნებოდა ცალკე, 268-ე მუხლი. ამ მუხლის შინაარსი და სამართლებრივი კონსტრუქცია თითქმის ანალოგიურია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლის შინაარსისა და სამართლებრივი კონსტრუქციისა. ამ ნორმითაც, ზოგადი წესი არის ინფორმაციის გასაიდუმლოება, ხოლო გამონაკლისი კი –

ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის კონკრეტული შემთხვევები. ერთმანეთს ემთხვევა გადასახადის გადამხდელის შესახებ ინფორმაციის გაცემის შემთხვევებიც, მათ შორის, ინფორმაციის გაცემა გადასახადის გადამხდელის ნებართვით.

5. როგორც კონსტიტუციური სარჩელის არსებითი განხილვისას გაირკვა, მოსარჩელე მხარე აქცენტს აკეთებს საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლის, განსაკუთრებით კი – ამ მუხლის პირველი ნაწილის, რომლითაც დადგენილია გადასახადის გადამხდელზე არსებული ინფორმაციის გასაიდუმლოება, კონსტიტუციურობაზე. სხვა გასაჩივრებული ნორმების არაკონსტიტუციურად და შესაბამისად, ძალადაკარგულად ცნობა, აღქმულია, როგორც 122-ე მუხლის არაკონსტიტუციურად გამოცხადების თანმდევი მოვლენა. აქედან გამომდინარე, საკონსტიტუციო სასამართლო განსაკუთრებულ ყურადღებას სწორედ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლს დაუთმობს. სხვა სადავო ნორმები ორგანულად უკავშირდებიან და გამომდინარეობენ ამ მუხლიდან.

6. საკონსტიტუციო სასამართლოს აზრით, საგადასახადო საიდუმლოების არსში წვდომისათვის, საჭიროა, შეფასდეს, თუ რამდენად წარმოადგენს საგადასახადო ორგანოში გადასახადის გადამხდელზე არსებული ინფორმაცია თვისობრივი ნიშნით ან ნიშნებით მსგავსი ინფორმაციის ერთიან კომპლექსს. აქედან გამომდინარე, გაირკვევა, არის თუ არა შესაძლებელი საგადასახადო საიდუმლოების ქვეშ თავმოყრილი ინფორმაციის მიმართ ერთიანი კონსტიტუციურსამართლებრივი მიდგომისა და შეფასებების ჩამოყალიბება. წინააღმდეგ შემთხვევაში, საკონსტიტუციო სასამართლოს მოუწევს საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ცალკეული მონაცემების ანალიზი და ამ ანალიზის საფუძველზე შემაჯამებელი შეფასების გაკეთება.

7. საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებულ ინფორმაციას, მიუხედავად მისი მრავალფეროვნებისა, აქვს რამოდენიმე არსებითი, საერთო მახასიათებელი ნიშანი, რაც განაპირობებს მის მიმართ ერთიანი კონსტიტუციურსამართლებრივი პოზიციის ჩამოყალიბების აუცილებლობას. საერთოა მთავარი სუბიექტი – გადასახადის გადამხდელი, რომელსაც შეეხება ნებისმიერი გასაიდუმლოებული მონაცემი. საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებულ ინფორმაციას აერთიანებს ისიც, რომ ის საგადასახადო ორგანოებში თავს იყრის გადასახადების ადმინისტრირების პროცესის შედეგად. კოლეგიას, ასევე, უმნიშვნელოვანესად მიაჩნია, რომ საგადასახადო საიდუმლოებაში მოაზრებული ნებისმიერი ინფორმაცია დაკავშირებულია საგადასახადო ურთიერთობებთან და ასახავს მათ. გადასახადის გადამხდელზე

არსებული ყველა მონაცემი იძლევა მისი იდენტიფიკაციის შესაძლებლობას. კოლეგია, ასევე, იზიარებს და დასაბუთებულად მიიჩნევს სპეციალისტ მ. ბარათაშვილის მსჯელობას, რომ გადასახადის გადამხდელზე არსებული ინფორმაცია არის ფინანსებთან დაკავშირებული ინფორმაცია და აქედან გამომდინარე, ფინანსებთან კავშირიც მნიშვნელოვანი საერთო ნიშანია.

8. ამ ფონზე, გადასახადის გადამხდელზე არსებული მონაცემების განმასხვავებელი დეტალები ნაკლებად მნიშვნელოვანია. ამდენად, საკონსტიტუციო სასამართლო შეაფასებს მთლიანად საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის გასაიდუმლოების კონსტიტუციურობას და არ თვლის საჭიროდ მასში შემავალ ცალკეულ მონაცემებზე მსჯელობას, მით უმეტეს, რომ სადავო ნორმებში მათი ჩამონათვალი არ არის მოცემული.

9. საგადასახადო საიდუმლოების კონსტიტუციურსამართლებრივი შეფასებისას მხედველობაშია მისაღები საგადასახადო ურთიერთობების მნიშვნელობა. გადასახადების აკრეფის ფუნქცია სახელმწიფოსათვის სასიცოცხლო დანიშნულების ფუნქციაა. გადასახადები არის სახელმწიფო, თუ სხვადასხვა დონის ბიუჯეტების შევსების უმთავრესი წყარო და საჯარო ამოცანების განხორციელების ერთერთი ძირითადი მატერიალური წინაპირობა. საქართველოს კონსტიტუციის მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის „ზ“ ქვეპუნქტი საგადასახადო კანონმდებლობას მიაკუთვნებს საქართველოს უმაღლეს სახელმწიფო ორგანოთა განსაკუთრებულ გამგებლობას და ამით ხაზს უსვამს მის დიდ მნიშვნელობას. საგადასახადო სფეროს საქართველოს კონსტიტუცია ცალკე მუხლსაც უთმობს, სადაც სხვა საკითხებთან ერთად, გათვალისწინებულია გადასახადის გადახდის მოვალეობა კანონით დადგენილი ოდენობითა და წესით. როგორც ვხედავთ, საქართველოს კონსტიტუცია გადასახადის გადამხდელს არა მხოლოდ გადასახადის შესაბამისი ოდენობით გადახდას ავალებს, არამედ გადასახადის გადახდისას კანონით დადგენილი წესის დაცვასაც სთხოვს. გადასახადის გადამხდელმა უნდა შეასრულოს შესაბამისი პროცედურები, ითანამშრომლოს საგადასახადო ორგანოებთან და მიაწოდოს მათ აუცილებელი ინფორმაცია, რომელიც მის ფინანსებსა და კერძო სფეროს უკავშირდება. ამ პირობებში, იზრდება გადასახადის გადამხდელსა და სახელმწიფოს შორის ურთიერთნდობის ფაქტორის მნიშვნელობა. გადასახადის გადამხდელს აქვს სავსებით ლოგიკური და გონივრული მოლოდინი, რომ მის მიერ საგადასახადო ორგანოსათვის მიწოდებული ინფორმაცია იქნება გამოყენებული საგადასახადო და არა სხვა არაპროგნოზირებადი მიზნებისათვის. ამგვარი მოლოდინის არარსებობის

შემთხვევაში, საშიშროება ემუქრება თავად გადასახადის გადამხდელის მიერ თავისი მოვალეობების შესრულების ხარისხს და შედეგად კი – გადასახადების აკრეფის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი სახელმწიფო ფუნქციის ეფექტურ განხორციელებას. აქედან გამომდინარე, აუცილებელია ამ კუთხით საგადასახადო ურთიერთობის მონაწილეთა სამართლიანი ინტერესების დაბალანსება და გაწონასწორება.

10. ინფორმაციის თავისუფლებას საქართველოს კონსტიტუცია გამორჩეულ ადგილს ანიჭებს და დიდ ყურადღებას უთმობს. საზოგადოებაში, სადაც აზრის თავისუფლება აღიარებულია და დაცულია კონსტიტუციით, ასევე, დაცულია ინფორმაციის თავისუფლებაც. ინფორმაციის თავისუფლების გარეშე წარმოუდგენელია აზრის თავისუფლებისა და თავისუფალი საზოგადოებისათვის დამახასიათებელი სასიცოცხლო დისკუსიისა და აზრთა ჭიდილის პროცესის უზრუნველყოფა. აზრის ჩამოყალიბებისათვის აუცილებელია, რომ მოპოვებულ იქნეს ინფორმაცია, ინფორმაციის გავრცელების თავისუფლება კი უზრუნველყოფს, რომ აზრი მივიდეს ავტორიდან ადრესატამდე. გარდა საზოგადოებრივი დატვირთვისა, ინფორმაციის თავისუფლებას დიდი მნიშვნელობა აქვს ცალკეული ინდივიდის პიროვნული და ინტელექტუალური განვითარებისათვის. თუმცა, ინფორმაციის თავისუფლება არ არის აბსოლუტურად დაცული სიკეთე. განსაკუთრებით ეს შეეხება იმ ინფორმაციის მიღების უფლებას, რომელიც თავმოყრილი არის სახელმწიფო დაწესებულებებში.

11. საქართველოს კონსტიტუციის 24-ე მუხლისაგან განსხვავებით, რომლითაც გარანტირებულია ინფორმაციის „თავისუფალი გავრცელება და მიღება საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი წყაროებიდან, ინფორმაციის მატარებლებიდან, რომლებიც გამოსადეგია ინფორმაციის მოპოვებისა და გავრცელებისათვის“ (გადაწყვეტილება №2/2-398 - II,14), საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლი არ აწესრიგებს ინფორმაციის მოპოვებას საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი წყაროებიდან. სახელმწიფო დაწესებულებები არ წარმოადგენენ ამგვარ წყაროებს. საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის ყურადღების ცენტრში მოქცეულია სწორედ სახელმწიფო დაწესებულებებში და ოფიციალურ ჩანაწერებში არსებული ინფორმაცია. ამ ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის კონსტიტუციურსამართლებრივი რეჟიმი, რა თქმა უნდა, განსხვავდება საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი ინფორმაციის წყაროებიდან ინფორმაციის მიღების სამართლებრივი რეჟიმისაგან.

12. საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლით გათვალისწინებული ყველა სახის ინფორმაცია დაცულია ოფიციალურ წყაროებში, მაგრამ შეიძლება ამ ინფორმაციის დაყოფა რამოდენიმე ჯგუფად. ამ ჯგუფებს

შორის ძირითადი განმასხვავებელი ნიშანია მათში შემავალი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის ხარისხი. პირველ ჯგუფში შედის ინფორმაცია, რომელიც თავად ინფორმაციის მიღების მსურველ პირს შეეხება. ეს ინფორმაცია, საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, დაუბრკოლებლად, კანონით დადგენილი წესით უნდა მიეწოდოს პირს. მეორე ჯგუფს წარმოადგენს ოფიციალური დოკუმენტები, რომლებიც უშუალოდ ინფორმაციის მიღების მსურველს არ შეეხება, მაგრამ მათი მიღებაც, ასევე, შესაძლებელია კანონით დადგენილი წესის დაცვით. მესამე ჯგუფში შედის ოფიციალური ინფორმაცია, რომელიც შეიცავს სახელმწიფო, კომერციულ ან პროფესიულ საიდუმლოებას. შეიძლება ითქვას, რომ ეს არის ყველაზე დახურული ინფორმაცია და მისი მიღება ნებისმიერი მსურველი ფიზიკური თუ იურიდიული პირისათვის შეუძლებელია. თუმცა, ავტომატურად ინფორმაციის გასაიდუმლოებას 41-ე მუხლის პირველი პუნქტი არ გულისხმობს. რამდენად წარმოადგენს ესათუის ინფორმაცია სახელმწიფო ან კომერციულ და აქედან გამომდინარე, პროფესიულ საიდუმლოებას, ეს წინასწარი შეფასების საკითხია. გასაიდუმლოებისათვის საჭიროა პროცედურების გავლა, რაც დადგენილია საქართველოს კანონით „სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ“ და საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით. ინფორმაციის მეოთხე ჯგუფი გათვალისწინებულია საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტით. ეს არის ოფიციალურ ჩანაწერებში არსებული მონაცემები, რომლებიც შეეხება ისეთ კერძო საკითხებს, როგორცაა ჯანმრთელობა, ფინანსები და ა.შ. ეს ინფორმაცია ავტომატურად გასაიდუმლოებულია და კონსტიტუციით დადგენილია მისი განსაიდუმლოების წესი და კონკრეტული შემთხვევები. განსაიდუმლოება შესაძლებელია, თუ არსებობს თავად იმ პირის თანხმობა, ვისაც ინფორმაცია შეეხება. ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის სხვა შემთხვევები კანონით უნდა იყოს დადგენილი და აუცილებელი სახელმწიფო უშიშროების ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, ჯანმრთელობის, სხვათა უფლებებისა და თავისუფლებების დასაცავად. როგორც ვხედავთ, ინფორმაციის ზემოთმოყვანილი ჯგუფები და მათი კონსტიტუციურსამართლებრივი რეჟიმები განსხვავდება ერთმანეთისაგან. გასარკვევია, კონკრეტულად რომელ ჯგუფში შედის, მისი საერთო მახასიათებლებიდან გამომდინარე, საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაცია.

13. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის ორივე პუნქტში ოფიციალურ წყაროებში არსებული ინფორმაცია ფიგურირებს, საინტერესოა, არის თუ არა ამ პუნქტებით დაცული

სიკეთეები იდენტური. 41-ე მუხლის პირველი პუნქტის ყურადღების ცენტრშია სუბიექტი, რომელიც დაინტერესებულია ინფორმაციის მიღებით ოფიციალური წყაროებიდან. ამ პუნქტით დაცული სიკეთეა პირის უფლება მიიღოს ინფორმაცია ოფიციალური ჩანაწერებიდან. ამავედროულად, დადგენილია ამ უფლების შეზღუდვის შემთხვევებიც. ამდენად, საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველი პუნქტი ინფორმაციის თავისუფლებას უკავშირდება. შეიძლება ითქვას, რომ ეს ნორმა ინფორმაციის თავისუფლების კონკრეტულ შემთხვევას – ოფიციალური წყაროებიდან ინფორმაციის მიღების უფლებას იცავს.

14. საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველი პუნქტისაგან განსხვავებით, ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის მთავარი სუბიექტი არის პირი, რომლის კერძო სფეროს მიკუთვნებული მონაცემებიც დაცულია ოფიციალურ წყაროებში. შესაბამისად, ამ პუნქტით დაცული სიკეთე არის პირის კერძო, პრივატული სფეროს ხელშეუხებლობა, პირადი მონაცემების საიდუმლოება. ეს ნორმა იცავს პირის ფუნდამენტურ უფლებას, მოითხოვოს სახელმწიფოსგან ოფიციალურ ჩანაწერებში არსებული, მის ჯანმრთელობასთან, ფინანსებთან ან სხვა კერძო საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამხელისაგან დაცვა. ამ უფლებას სახელმწიფოს შესაბამისი ვალდებულება შეესატყვისება – არ დაუშვას აღნიშნული მონაცემების ხელმისაწვდომობა, გარდა კონსტიტუციით განსაზღვრული გამონაკლისი შემთხვევებისა. საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილია ძირითადი უფლების პროპორციული შეზღუდვისთვის ტიპიურ პირობები - შეზღუდვა კანონით უნდა იყოს განსაზღვრული და ამ პუნქტში ჩამოთვლილთაგან ერთერთ ლეგიტიმურ მიზანს მაინც უნდა ემსახურობოდეს.

15. პირის ინტერესი, არ დაუშვას კერძო საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნება და აკონტროლოს ამ ინფორმაციის გავრცელება, პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლების ერთერთი უმთავრესი ასპექტია. 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტი კავშირშია საქართველოს კონსტიტუციის მე-20 მუხლთან, რომლითაც დაცულია პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა, რადგანაც მასში სწორედ ის მონაცემებია მითითებული, რომელიც პირის პრივატულ სფეროს შეეხება. ამ შემთხვევაში მოქმედებს პრეზუმფცია, რომ პირს არ სურს მის კერძო საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნება. სახელმწიფო ვალდებულია დაიცვას პირის კერძო სფერო, სანამ თავად ეს პირი არ გამოხატავს საწინააღმდეგო ნებას და არ მოითხოვს ინფორმაციის გაცემას. ამ დროს კონსტიტუციით დაცული მთავარი ფასეულობაა პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა. ეს არსებითად განსხვავდება 41-ე მუხლის პირველი პუნქტისაგან, რომლით

გათვალისწინებული ინფორმაციის გასაიდუმლოებაც შესაბამისი სუბიექტის ნების გამოვლენის შემდეგ ხდება და სხვა ამოცანებს ემსახურება.

16. კომერციული საიდუმლოების შემთხვევაში, მთავარი ამოცანაა კომერციული ინტერესების დაცვა. პირი, რომელსაც შეეხება ინფორმაცია, პირადად განსაზღვრავს კომერციული თვალსაზრისით რამდენად ღირებულია ეს ინფორმაცია მისთვის, რათა მოახდინოს გასაიდუმლოების ინიცირება. ამ დროს სავესებით შესაძლებელია, რომ კომერციულ საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციით არ ხდებოდეს პირის იდენტიფიცირება, მაგრამ მისმა გამჟღავნებამ ზიანი მიაყენოს პირის კონკურენტუნარიანობას.

17. სახელმწიფო საიდუმლოების შემთხვევაში, ინფორმაციის გასაიდუმლოების ინიციატორი სახელმწიფოა, მისი კომპეტენტური ორგანოების სახით. გასაიდუმლოება ხდება სახელმწიფოსათვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი ინტერესების დასაცავად თავდაცვის, სახელმწიფო უშიშროების, საგარეო დაზვერვის, მართლწესრიგის დაცვის, ეკონომიკისა და სხვა სტრატეგიულ სფეროებში. სწორედ ამ ამოცანებს და არა კერძო საკითხებთან დაკავშირებული მონაცემების დაცვას ემსახურება სახელმწიფო საიდუმლოების ინსტიტუტი.

18. 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტი შეეხება ინფორმაციას, რომელიც „დაკავშირებულია ადამიანის ჯანმრთელობასთან, მის ფინანსებთან ან სხვა კერძო საკითხებთან“. მიუხედავად იმისა, რომ ამ ნორმაში გამოყენებულია ტერმინი „ადამიანი“, საქართველოს კონსტიტუციის 45-ე მუხლის თანახმად, მისი გავრცელება, შინაარსის გათვალისწინებით, შეიძლება არა მხოლოდ ფიზიკურ პირზე, არამედ იურიდიულ პირზეც. საკონსტიტუციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ ჯანმრთელობა არის სიკეთე, რომელიც დამახასიათებელია მხოლოდ ფიზიკური პირისათვის – ცოცხალი არსებისათვის (განჩინება 2/3/441 - II,5). აქედან გამომდინარე, იურიდიულ პირზე საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტი არ ვრცელდება ოფიციალურ წყაროებში არსებული ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული მონაცემების ნაწილში.

19. რაც შეეხება ფინანსებთან დაკავშირებულ ინფორმაციას, კოლეგიას მიაჩნია, რომ აქ არ იგულისხმება ინფორმაცია, რომელიც მხოლოდ ფულს ან ფულად ურთიერთობებს შეეხება და სრულ ან ნაწილობრივ წარმოდგენას გვიქმნის პირის ფინანსურ მდგომარეობაზე. ფინანსებთან დაკავშირებულ ინფორმაციაში უნდა ვიგულისხმოთ მონაცემები, რომლებიც პირდაპირ ან ირიბად ასახავს პირის კერძო სფეროს მატერიალურ მხარეს, მისი არსებობის თუ საქმიანობის მატერიალურ საფუძვლებს. ამ ინფორმაციის დაცვის პატივსადები

კონსტიტუციური ინტერესი არსებობს, რამდენადაც კერძო საკითხები გარდა არამატერიალურისა, მატერიალურ მხარეებსაც მოიცავს. ამ სფეროში ინფორმაციის საიდუმლოების დაცვას არანაკლები და ხშირ შემთხვევაში მეტი მნიშვნელობაც კი აქვს იმ პირისათვის, ვისაც შეეხება ინფორმაცია.

20. კოლეგიის აზრით, საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტი ფინანსებთან და შესაბამისად, მატერიალურ სფეროსთან დაკავშირებული ინფორმაციის დაცვის კუთხით თანაბრად შეეხება როგორც ფიზიკურ, ასევე, იურიდიულ პირებს. ოფიციალურ წყაროებში დაცულია ინფორმაცია, რომელიც გარდა ფიზიკური პირებისა, ასახავს იურიდიული პირების აქტივობებს და მდგომარეობას მატერიალურ სფეროში და არსებობს გონივრული მოლოდინი, რომ ის არ გახდება ცნობილი მესამე პირთათვის.

21. საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის ზემოაღნიშნული ანალიზიდან გამომდინარე, შეიძლება ითქვას, რომ საქართველოს კონსტიტუცია არ ითვალისწინებს პირის უფლებას, მოიპოვოს ოფიციალური წყაროებიდან ინფორმაცია სხვა პირის ჯანმრთელობის, ფინანსების ან სხვა კერძო საკითხების შესახებ. თუ დავუშვებთ, რომ 41-ე მუხლის პირველი პუნქტით მინიჭებული უფლების დასაცავად შეიძლება ხელმისაწვდომი გახდეს კერძო სფეროს მიკუთვნებული ინფორმაცია, მივიღებთ პარადოქსულ სურათს – ნებისმიერ პირს შეეძლება მიიღოს ინფორმაცია სხვა პირის კერძო საკითხებზე, თუ ეს ინფორმაცია იმავდროულად არ არის სახელმწიფო, პროფესიული ან კომერციული საიდუმლოება. ეს, ლოგიკურად, აზრს უკარგავს 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტის არსებობას, რომელიც „ტაბუს ადებს“ ინფორმაციას მისი კერძო სფეროსადმი კუთვნილების ნიშნით და არა იმის გამო, რომ ეს ინფორმაცია სახელმწიფო, კომერციულ ან პროფესიულ საიდუმლოებას წარმოადგენს. აქედან გამომდინარე, მოსარჩელე მხარის მსჯელობა, რომლის შესაბამისადაც, საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ სიტყვებში „სხვათა უფლებებისა და თავისუფლებების დასაცავად“, იგულისხმება ოფიციალური წყაროებიდან ინფორმაციის მიღების უფლების დაცვა, არასწორია. პირის უფლება სხვათა არარსებული უფლების გამო ვერ შეიზღუდება. 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, კერძო სფეროსთან დაკავშირებული ინფორმაციის მიღებას აქვს დამხმარე ხასიათი სხვა კონსტიტუციური უფლებებისა და თავისუფლებების დასაცავად.

22. საკვებით ნათელია და დავა არ გამოუწვევია იმ საკითხს, რომ საგადასახადო ორგანოში გადასახადის გადამხდელზე დაცული ინფორმაცია არის „ოფიციალურ ჩანაწერებში არსებული ინფორმაცია“.

საგადასახადო ორგანოები სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაფინანსებული და სახელმწიფო ამოცანების განმხორციელებელი ორგანოებია და იქ თავმოყრილი ნებისმიერი ფორმის ინფორმაციის სრული სპექტრი შეიძლება იქნეს განხილული, როგორც „ოფიციალურ ჩანაწერებში არსებული ინფორმაცია“.

23. როგორც უკვე აღინიშნა, კოლეგიამ გაიზიარა სპეციალისტ მ. ბარათაშვილის მოსაზრება იმასთან დაკავშირებით, რომ საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული მონაცემები ფინანსებს უკავშირდება. სპეციალისტის მსჯელობა „ფინანსების“ მეცნიერულ განმარტებებს ეყრდნობოდა და მისი შეხედულებები არ ეწინააღმდეგება კოლეგიის მოსაზრებებს საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული ტერმინის „ფინანსებთან დაკავშირებული ინფორმაცია“ კონსტიტუციურსამართლებრივ გაგებასთან მიმართებით. „ფინანსებთან დაკავშირებული ინფორმაცია“ მოიცავს ფულად ურთიერთობებთან დაკავშირებულ ინფორმაციას და ე.ი. საგადასახადო ურთიერთობებთან დაკავშირებულ ინფორმაციას. ამდენად, საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაცია, რომელიც სწორედ საგადასახადო ურთიერთობებს უკავშირდება, წარმოადგენს „ფინანსებთან დაკავშირებულ ინფორმაციას“ და მოქცეულია საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილ კონსტიტუციურსამართლებრივ რეჟიმში.

24. მთავარია ის სფერო, რომელსაც შეეხება ინფორმაცია და არა ის, თუ რა მასშტაბის წარმოდგენას გვიქმნის კონკრეტული მონაცემი პირის ფინანსურ მდგომარეობაზე, რამდენად არის ის კომერციულად ღირებული და როგორი იქნება ამ ინფორმაციის გახმაურების შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელისათვის მიყენებული ზიანის მასშტაბები. საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დაცული სიკეთეა პირის უფლება არ გახდეს ხელმისაწვდომი ოფიციალურ წყაროებში მის კერძო საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაცია. ამ ინფორმაციის განსაიდუმლოება, მიუხედავად გახმაურების თანმდევი შედეგებისა და მათი სიმწვავისა, უკვე თავისთავად წარმოადგენს კონსტიტუციით დაცული უფლების დარღვევას და არ არის საჭირო შესაძლო თანმდევი შედეგებში ჩაღრმავება. აქედან გამომდინარე, მოსარჩელე მხარის მიერ მოყვანილი მაგალითები საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურებთან, საგადასახადო შემოწმების შესახებ ბრძანებებთან, გადასახადის გადამხდელსა და საგადასახადო ორგანოს შორის მიმოწერასთან, გადასახადის გადამხდელის დაჯარიმებასთან და სხვა მსგავს დოკუმენტებთან დაკავშირებით, რომელთა გახმაურებას შეიძლება არ მოჰყვეს რაიმე ზიანი გადასახადის

გადამხდელისათვის, არასწორია. ამ ინფორმაციის გახმაურება თავად წარმოადგენს გადასახადის გადამხდელისათვის მთავარ ზიანს – მისი კონსტიტუციური უფლების დარღვევას.

25. საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლის შინაარსობრივი და სტრუქტურული ანალიზიდან კარგად ჩანს, თუ კონსტიტუციის რომელ ნორმაზე იყო ორიენტირებული კანონმდებელი ამ ნორმის მიღებისას. 122-ე მუხლი ადგენს ზოგად წესს, რომ გადასახადის გადამხდელზე არსებული ინფორმაცია, გარდა რამოდენიმე გამონაკლისისა, საიდუმლოა. გათვალისწინებულია, გადასახადის გადამხდელის წერილობითი ნებართვის შემთხვევაში, ინფორმაციის გაცემის შესაძლებლობა და იმ შემთხვევების კონკრეტული ჩამონათვალი, როდესაც ინფორმაცია ხელმისაწვდომია გარკვეული სუბიექტებისათვის. სადავო ნორმის შინაარსი და სტრუქტურა პირდაპირ ესადაგება საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შინაარსსა და სტრუქტურას.

26. საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 101-ე მუხლის მე-7 ნაწილის შესაბამისად, „გადასახადის გადამხდელის აღრიცხვაზე აყვანის მომენტიდან გადასახადის გადამხდელის შესახებ იდენტიფიცირებული ინფორმაცია ითვლება საგადასახადო საიდუმლოებად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.“ აღსანიშნავია, რომ სადავო 122-ე მუხლის პირველი და მე-10 ნაწილიც აპელირებს „გადასახადის გადამხდელის შესახებ ინფორმაციაზე“ და „გადასახადის გადამხდელის შესახებ ცნობებზე“. აქედან შესაძლებელია გამოვიტანოთ დასკვნა, რომ საგადასახადო საიდუმლოებად კვალიფიცირებისთვის ინფორმაცია უნდა იძლეოდეს კონკრეტული გადასახადის გადამხდელის იდენტიფიკაციის საშუალებას. ყოველივე ეს კიდევ ერთხელ მეტყველებს, რომ საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაცია ექვემდებარება დაცვას საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტის საფუძველზე.

27. სადავო ნორმები არ ზღუდავენ მოსარჩელეებს ან ნებისმიერ გადასახადის გადამხდელს, კანონით დადგენილი წესით გაეცნოს სახელმწიფო დაწესებულებაში – საგადასახადო ორგანოში მასზე არსებულ ინფორმაციას. მოსარჩელეები გამოდიან იმ პირის პოზიციიდან, რომელსაც აინტერესებს სხვა პირთან დაკავშირებით ინფორმაციის მოპოვება ოფიციალური წყაროებიდან. მათ კონსტიტუციური სარჩელის არსებითი განხილვისას არ მოუტანიათ რაიმე არგუმენტი იმის დასამტკიცებლად, რომ სადავო ნორმები არ აძლევს საშუალებას ვინმეს, გაეცნოს ოფიციალურ წყაროებში მასზე არსებულ ინფორმაციას. სადავო ნორმების შინაარსიდან გამომდინარე, მათი რეგულირების საგანს არ

წარმოადგენს ამგვარი შეზღუდვის დადგენა. ამდენად, საკონსტიტუციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის გასაჩივრებული ნორმები არ ეწინააღმდეგებიან საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველ პუნქტს იმ ნაწილში, რომლის თანახმადაც „საქართველოს ყოველ მოქალაქეს უფლება აქვს კანონით დადგენილი წესით გაეცნოს სახელმწიფო დაწესებულებებში მასზე არსებულ ინფორმაციას..“.

28. სადავო ნორმებით არ არის მოწესრიგებული ოფიციალური დოკუმენტების სახელმწიფო, კომერციული ან პროფესიული საიდუმლოებისათვის მიკუთვნებისა და ამის გამო მათი გასაიდუმლოების საკითხი. საკონსტიტუციო სასამართლო არ ეთანხმება იმ მოსაზრებებს, რომელთა შესაბამისად გადასახადის გადამხდელის შესახებ ინფორმაციას საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლი იმის გამო ასაიდუმლოებს, რომ ის საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული საიდუმლოების რომელიმე სახეს წარმოადგენს. კოლეგია არ გამორიცხავს, რომ გადასახადის გადამხდელზე არსებულ ინფორმაციას, იმავდროულად, ჰქონდეს კომერციული ან სახელმწიფო საიდუმლოებრივი ფასეულობა, მაგრამ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის რეგულირების სფეროში ეს საკითხები არ შედის და მოწესრიგებულია სხვა საკანონმდებლო აქტებით.

29. საკონსტიტუციო სასამართლოს ამოცანას არ წარმოადგენს იმის გაანალიზება და გადაწყვეტა, მიეკუთვნება თუ არა გადასახადის გადამხდელის შესახებ კონკრეტული მონაცემები საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილ საიდუმლოების რომელიმე სახეს. საქართველოს საგადასახადო კოდექსით გადასახადის გადამხდელის შესახებ ინფორმაციის გასაიდუმლოება ემსახურება ზოგადად პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობას და კონკრეტულად კი – კერძო სფეროსთან დაკავშირებული საკითხების კონფიდენციალობის დაცვას. კანონმდებელმა საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაცია დაუქვემდებარა საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-2 პუნქტით კერძო სფეროსთან დაკავშირებული საკითხებისათვის დადგენილ რეჟიმს და მისი ეს ნაბიჯი, როგორც უკვე აღინიშნა, მართებულიც იყო. ამდენად, საკონსტიტუციო სასამართლო ვერ ხედავს წინააღმდეგობას სადავო ნორმებსა და საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველი პუნქტის იმ ნაწილს შორის, რომელიც საქართველოს ყოველ მოქალაქეს უფლებას აძლევს გაეცნოს „ოფიციალურ დოკუმენტებს, თუ ისინი არ შეიცავენ სახელმწიფო, პროფესიულ ან კომერციულ საიდუმლოებას“.

აქედან გამომდინარე, საფუძველს მოკლებულია მსჯელობები იმასთან დაკავშირებითაც, რომ საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის გასაიდუმლოების პროცედურა არ შეესაბამება საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველ პუნქტს.

30. საკონსტიტუციო სასამართლო ვარაუდობს, რომ მოსარჩელების არგუმენტაცია ემყარება საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტის არსისა და მიზნების არასწორ გაგებას. როგორც აღინიშნა, ამ ნორმის მიზანია პირთა კერძო სფეროს, ოფიციალურ წყაროებში არსებული კერძო საკითხებთან დაკავშირებული მონაცემების დაცვა და არა იმ პოზიციების გარანტირება, რომლებსაც წარმოადგენდნენ და იცავდნენ მოსარჩელები. მოსარჩელები გამოდიოდნენ ოფიციალურ წყაროებში არსებული ინფორმაციის მიღებით დაინტერესებული პირის ინტერესებიდან. სახეზეა სურათი, რომ მოსარჩელები აპელირებენ კონსტიტუციურ ნორმაზე, რომელიც იცავს არა მათ, არამედ მოპირისპირე მხარის ინტერესებს.

31. მოსარჩელე მხარეს არ წარმოუდგენია არგუმენტები, რომ სადავო ნორმები აღგენენ კერძო საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას იმ პირის თანხმობის გარეშე, რომელსაც შეეხება ეს ინფორმაცია. ამდენად, საკონსტიტუციო სასამართლოს არ აქვს არავითარი საფუძველი დაასკენას, რომ რომელიმე სადავო ნორმა ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილ წესს: „ოფიციალურ ჩანაწერებში არსებული ინფორმაცია, რომელიც დაკავშირებულია ადამიანის ჯანმრთელობასთან, მის ფინანსებთან ან სხვა კერძო საკითხებთან, არავისთვის არ უნდა იყოს ხელმისაწვდომი თვით ამ ადამიანის თანხმობის გარეშე.“

32. მოსარჩელებს, ასევე, არ მოუტანიათ არგუმენტები, რომ სადავო ნორმები ფორმალური ან მატერიალური თვალსაზრისით არ შეესაბამებიან საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტის იმ ნაწილს, რომელიც ითვალისწინებს კერძო საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის შემთხვევების დადგენას კანონით, თუ „ეს აუცილებელია სახელმწიფო უშიშროების ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, ჯანმრთელობის, სხვათა უფლებებისა და თავისუფლებების დასაცავად.“ რაც შეეხება მსჯელობას, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტში სიტყვებში „სხვათა უფლებებისა და თავისუფლებების დასაცავად“ იგულისხმება ოფიციალურ წყაროებში სხვებზე არსებული კერძო ინფორმაციის მიღების უფლების დაცვაც, მასთან დაკავშირებით კოლეგიამ ზემოთ უკვე ჩამოაყალიბა პოზიცია.

33. მოსარჩელე მხარე ყურადღებას ამახვილებს იმაზე, რომ სადავო ნორმები, განსაკუთრებით საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლი, არ არის ნათელი და განჭვრეტადი. საკონსტიტუციო სასამართლომ არაერთხელ აღნიშნა სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპის მნიშვნელობა, რომლის ცალკეული ელემენტები გამოხატულებას ჰპოვებს საქართველოს კონსტიტუციის მრავალ დებულებაში. გარდა ამისა, არსებობს სამართლებრივი სახელმწიფოს ელემენტები, რომლებიც შეიძლება პირდაპირ არ იყოს გათვალისწინებული კონსტიტუციის რომელიმე ნორმით, მაგრამ არანაკლები დატვირთვა მიენიჭოთ, რადგანაც მათ გარეშე შეუძლებელია სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპის რეალიზება. სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპის ამგვარ ელემენტს წარმოადგენს ე.წ. „განჭვრეტადობის პრინციპი“, თუმცა მის სრულყოფილად აღსანიშნავად უფრო ტერმინი „განსაზღვრულობის პრინციპი“ შესატყვისი. „განჭვრეტადობა“ ნორმის სამართლებრივი შედეგების პროგნოზირების შესაძლებლობაზე ორიენტირებული ტერმინია და სრულად ვერ ასახავს სამართლებრივი სახელმწიფოს ამ ელემენტის დატვირთვას.

34. თავის მხრივ, „განსაზღვრულობის პრინციპი“ სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპთან დაკავშირებული სამართლებრივი უსაფრთხოების პრინციპის ერთერთ შემადგენელ ნაწილს წარმოადგენს (გადაწყვეტილება №2/2-389 – II,6). კოლეგია არ თვლის საჭიროდ ყურადღება გამახვილდეს სამართლებრივი უსაფრთხოების სხვა მოთხოვნებზე, რადგანაც მოსარჩელე მხარეს ამ კუთხით ეჭვის ქვეშ არ დაუყენებია სადავო ნორმები.

35. კანონი უნდა პასუხობდეს სამართლებრივი უსაფრთხოებისა და შესაბამისად, განსაზღვრულობის პრინციპის მოთხოვნებს. საკონსტიტუციო სასამართლოს პრაქტიკიდან გამომდინარე, რომელსაც იზიარებს კოლეგია, განსაზღვრულობის მოთხოვნები დაკმაყოფილებულია მაშინ, „თუ კეთილსინდისიერი განმარტების პირობებში შეუძლებელი იქნება ნორმის თვითნებური და ადამიანის უფლებებისათვის საზიანო გამოყენება“ (გადაწყვეტილება №2/2-389 – II,6).

36. აუცილებელია ნორმის შინაარსობრივი სიზუსტე, არაორაზროვნება. ნორმა უნდა იყოს საკმარისად განსაზღვრული არა მხოლოდ შინაარსის, არამედ რეგულირების საგნის, მიზნისა და მასშტაბების მიხედვით, რათა ადრესატმა მოახდინოს კანონის სწორი აღქმა და თავისი ქცევის განხორციელება მის შესაბამისად, განჭვრიტოს ქცევის შედეგები.

37. განსაზღვრულობის მასშტაბი ზოგად დადგენას არ ექვემდებარება, არამედ დამოკიდებულია კონკრეტული შემთხვევის

თავისებურებაზე. საკანონმდებლო რეგულირებისას, რა თქმა უნდა, იმთავითვე ვერ იქნება აცილებული ყველა გაურკვეველობა და ეჭვი, მაგრამ აუცილებელია, რომ კანონმდებელმა, სულ ცოტა, ძირითადი იდეა, თავისი საკანონმდებლო ნება და მიზანი, სრულიად გარკვევით ჩამოაყალიბოს.

38. მიუხედავად იმისა, რომ საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლი არ შეიცავს საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის ჩამონათვალს კონკრეტული დოკუმენტების მითითებით, ის მაინც შეესაბამება განსაზღვრულობის მოთხოვნას. განსაზღვრულობის პრინციპი ნორმის სტრუქტურის თვალსაზრისით რაიმე მოთხოვნებს არ აწესებს. მთავარია, რომ ნებისმიერი პირისათვის, რომელიც გაეცნობა საქართველოს საგადასახადო კოდექსს და კონკრეტულად მის 122-ე მუხლს, სავსებით გასაგებია, რომ საგადასახადო საიდუმლოებას წარმოადგენს ისეთი ინფორმაცია, რომელიც სხვა სახის ინფორმაციისაგან განსხვავდება არსებითი ნიშნებით (საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციისთვის დამახასიათებელ ნიშნებზე კოლეგიამ უკვე გაამახვილა ყურადღება) და ამ განსხვავების დანახვა საკმაოდ მარტივია. შინაარსობრივი თვალსაზრისით, ნათელი და გასაგებია, თუ რა შემთხვევაში და ვისთვის არის საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაცია ხელმისაწვდომი. სავსებით ნათელია, ასევე, კანონმდებლის ნება და მიზანი – საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, უზრუნველყოს გადასახადების გადამხდელების კერძო სფეროს მიკუთვნებული საკითხების ამსახველი მონაცემების დაცვა გახმაურებისაგან.

39. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, აკმაყოფილებს რა განსაზღვრულობის მოთხოვნებს, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლი და სხვა სადავო ნორმები არ ტოვებს თვითნებური მოქმედების სივრცეს სახელმწიფო ორგანოებისათვის. საკონსტიტუციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს ისეთ მაგალითებს, სადაც რაიმე დოკუმენტის საგადასახადო საიდუმლოებისათვის მიკუთვნებისას იგნორირებულია თავად საგადასახადო კანონმდებლობის ან იერარქიის უფრო მაღალ საფეხურზე მდგომი რომელიმე საკანონმდებლო აქტის მოთხოვნა. ასეთ შემთხვევებზე მსჯელობა სცილდება საკონსტიტუციო სასამართლოს კომპეტენციას.

40. სიტუაციას არ ცვლის ის გარემოება, რომ მაგალითისათვის, საერთო სასამართლოში საგადასახადო დავის დია სხდომაზე განხილვისას, საგადასახადო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაცია შეიძლება ხელმისაწვდომი გახდეს მესამე პირისათვის. საგადასახადო დავა არ უკარგავს გადასახადის გადამხდელის შესახებ ინფორმაციას ფასეულობას, როგორც გამხელისაგან დაცულ ინფორმაციას. დია

სასამართლო განხილვა არ ნიშნავს ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას ფართო გაგებით, რამდენადაც ღია სასამართლო სხდომის ჩატარების თაობაზე ინფორმაციის შეტყობა და მასზე დასწრების შესაძლებლობა ობიექტურად არის შეზღუდული. გარდა ამისა, საგადასახადო დავის დაწყება და საგადასახადო ორგანოების ცალკეული აქტების გასაჩივრება პირველი ინსტანციის სასამართლოში ხორციელდება, ძირითადად, გადასახადის გადამხდელის მიერ. დავის სასამართლოში წარმართვისას გადასახადის გადამხდელი ითვალისწინებს გარკვეული მონაცემების გახმაურების შესაძლებლობასაც. თუმცა, ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 85-ე მუხლის პირველი პუნქტი და საპროცესო კანონმდებლობა დახურულ სხდომაზე საქმის განხილვის უფლებას იძლევა, რაც სრულიად გამორიცხავს გასაიდუმლოებული მონაცემების გახმაურებას.

41. მოსარჩელებმა მოიყვანეს მაგალითები, რომლებიც შეეხება გადასახადის სპეციფიურ გადამხდელებს, როგორებიცაა თანამდებობის პირები და ის იურიდიული პირები, რომლებშიც სახელმწიფოს აქვს სრული ან ნაწილობრივი მონაწილეობა. მათი აზრით, ამ გადასახადის გადამხდელებზე, მათ ფინანსურ და ქონებრივ მდგომარეობაზე ინფორმაცია ღიაა, თუმცა ეს ინფორმაცია შესაძლებელია თავისუფლად მოექცეს საგადასახადო საიდუმლოების ცნებაში და უსაფუძვლოდ მოხდეს მისი გასაიდუმლოება. კოლეგია თვლის, რომ არ არის მართებული ასეთი კონკრეტული და სპეციფიური მაგალითების განზოგადება. თანამდებობის პირს, ისევე, როგორც ნებისმიერ სხვა ადამიანს, აქვს პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობისა და კერძო მონაცემების გამხელისაგან დაცვის უფლება. თუმცა, კანონმდებელმა, იმოქმედა საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად და „საჯარო სამსახურში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“ საქართველოს კანონით საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი გახადა თანამდებობის პირთა ქონებრივი და საფინანსო მდგომარეობის მონაცემები. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ამ კანონით გათვალისწინებული დეკლარაციები არსებითად განსხვავდება საგადასახადო დეკლარაციებისაგან როგორც ფორმით, ასევე, შინაარსით და კონკრეტული გადასახადების რაოდენობის გაანგარიშება არ არის დამოკიდებული მხოლოდ პირის ქონებრივ თუ საფინანსო მდგომარეობაზე, მხედველობაშია მისადები საგადასახადო შეღავათები და სხვა მნიშვნელოვანი გარემოებები.

42. რამდენად კონსტიტუციური იყო კანონმდებლის მოქმედება, თანამდებობის პირთა ქონებრივი და საფინანსო მდგომარეობის ამსახველი მონაცემების ხელმისაწვდომობასთან დაკავშირებით, ეს დავის საგანს არ წარმოადგენს. დავის საგანს, ასევე, არ წარმოადგენს ისიც, თუ რატომ არ

ჩათვალა კანონმდებელმა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მიღებისას თანამდებობის პირზე, როგორც გადასახადის გადამხდელზე, არსებული ინფორმაცია ხელმისაწვდომად. ეს მოითხოვს დამატებას საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 122-ე მუხლით ჩამოთვლილ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის შემთხვევებში. ამგვარი მოთხოვნა მოსარჩელეთა მხრიდან არ დამდგარა და ვერც დადგებოდა საკონსტიტუციო სასამართლოს კომპეტენციიდან გამომდინარე.

43. სახელმწიფოს მხრიდან წილობრივ მონაწილეობას იურიდიული პირი არ გამოჰყავს საქართველოს კონსტიტუციის 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტის მოქმედების სფეროდან. იქნება თუ არა და რა დოზით იქნება ხელმისაწვდომი მის ფინანსებსა და სხვა კერძო საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაცია, ეს კანონმდებლის გადასაწყვეტია კონსტიტუციის აღნიშნული ნორმის მოთხოვნების გათვალისწინებით.

44. მსგავსად თანამდებობის პირთა საფინანსო და ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციებისა, „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით გათვალისწინებული პოლიტიკური პარტიის საფინანსო დეკლარაციაც არსებითად განსხვავდება საგადასახადო დეკლარაციისაგან. პოლიტიკური პარტიის საფინანსო დეკლარაციის დანიშნულება არის პარტიის საქმიანობის საჯაროობისა და გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა საფინანსო და ქონებრივ ნაწილში. პოლიტიკური პარტიის საფინანსო დეკლარაცია, აუდიტორის (აუდიტორული ფირმის) დასკვნასთან ერთად, ექვემდებარება გამოქვეყნებას და საგადასახადო ორგანოს გარდა, ის გადაეცემა საქართველოს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიასაც. ამ ინფორმაციას პოლიტიკური პარტია საგადასახადო ორგანოს არ წარუდგენს როგორც გადასახადის გადამხდელი. გადასახადის გადახდას ამ პროცედურისაგან განსხვავებული წესი აქვს. პოლიტიკური პარტიის დაბეგვრა არ ხდება მისი საფინანსო დეკლარაციის საფუძველზე. პოლიტიკური პარტიის საფინანსო დეკლარაციისა და აუდიტორული დასკვნის ასლის გასაიდუმლოება გამოწვეულია საგადასახადო კოდექსის შესაბამისი ნორმების არასწორი გაგებითა და „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის იგნორირებით კონკრეტულ შემთხვევაში და არა სადავო ნორმების არაკონსტიტუციურობით.

45. სახალხო დამცველის წარმომადგენელმა იმის დასადასტურებლად, რომ ფინანსებთან დაკავშირებული ინფორმაცია ყოველთვის არ ექვემდებარება დაცვას გახმაურებისაგან, მოიყვანა სახელმწიფო პენსიის მაგალითი, რომლის ოდენობაც კანონმდებლობითაა განსაზღვრული და საყოველთაოდ ცნობილია. მიუხედავად იმისა, რომ

კონსტიტუციური სარჩელები არ შეეხება საპენსიო კანონმდებლობას, კოლეგია შეაფასებს მოსარჩელის წარმომადგენლის მიერ მოყვანილ ამ არგუმენტს, რომელიც, ზოგადად, ფინანსებთან დაკავშირებული ინფორმაციის გასაიდუმლოებას შეეხება. პენსიის კანონმდებლობით დადგენილი ოდენობა და ცალკეული პენსიონერის ფინანსური და მატერიალური მდგომარეობა ნამდვილად არ არის სინონიმები. პენსიის დანიშვნა და ოდენობის განსაზღვრაც, სტაჟის, შესრულებული სამუშაოს ხასიათის, თუ სხვა გარემოებებიდან გამომდინარე, ინდივიდუალურად ხორციელდება. რაც მთავარია, პენსიის ან თანამდებობრივი სარგოს განაკვეთის ცალკეული კანონქვემდებარე თუ საკანონმდებლო აქტებით დადგენა არ იძლევა პირის პირადი ცხოვრების გასაღებს მესამე პირთათვის.

III

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, იხელმძღვანელა რა საქართველოს კონსტიტუციის 89-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტითა და მე-2 პუნქტით, „საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-19 მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტით, 21-ე მუხლის მე-2 და მე-8 პუნქტებით, 43-ე მუხლის მე-2, მე-4, მე-7 და მე-8 პუნქტებით, 45-ე მუხლის პირველი პუნქტით, „საკონსტიტუციო სამართალწარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტებით, მე-13 მუხლის მე-6 პუნქტით, 24-ე მუხლის მე-4 პუნქტით, 30-ე, 31-ე, 32-ე და 33-ე მუხლებით

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო აღგენს:

1. არ დაკმაყოფილდეს კონსტიტუციური სარჩელი №406 (საქართველოს სახალხო დამცველი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ).
2. არ დაკმაყოფილდეს კონსტიტუციური სარჩელი №408 (საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ).
3. გადაწყვეტილება ძალაშია საკონსტიტუციო სასამართლოს სხდომაზე მისი საჯაროდ გამოცხადების მომენტიდან.
4. გადაწყვეტილება საბოლოოა და გასაჩივრებას ან გადასინჯვას არ ექვემდებარება.
5. გადაწყვეტილების ასლი გაეგზავნოს მხარეებს, საქართველოს უზენაეს სასამართლოს, საქართველოს პრეზიდენტს და საქართველოს მთავრობას.

6. გადაწყვეტილება გამოქვეყნდეს „საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეში“ 15 დღის ვადაში.

კოლეგიის წევრები

ბესიკ ლოლაძე

ოთარ სიჭინავა

ლალი ფაფიაშვილი

ჯონი ხეცურიანი